

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Verdal kommunestyre

Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus

Dato: 19.06.2017

Tid: **16:45 OBS!**

Vi starter med en enkel middag på spiserommet kl. 16.00. De som ikke skal ha middag melder ifra om dette så snart som mulig.

Evt forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på telefon 740 48257 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no .

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Saksframlegg og vedlegg til sak 55/17 vil bli ettersendt.

Innstilling fra formannskapet i følgende saker vil bli utdelt i møtet: 55/17, 57/17, 58/17, 59/17, 60/17, 61/17, 63/17 og 64/17.

Verdal, 9. juni 2017

Bjørn Iversen
Ordfører (s)

Saksnr	Innhold
PS 54/17	Godkjenning av møteprotokoll
PS 55/17	Økonomirapportering 1. tertial 2017 Verdal kommune
PS 56/17	Skolestruktur og forskriftsendring 2017 - Verdal kommune
PS 57/17	Nytt aktivitetstilbud på Stekke
PS 58/17	Brann- og redningsberedskap i Verdal
PS 59/17	Organisering av samarbeid etter kommunelovens § 27
PS 60/17	Forskrift for tildeling av langtidsopphold i sykehjem i Verdal kommune
PS 61/17	Samhandlingsreformen: Revidert samarbeidsavtale inkl. tjenesteavtaler (i vedlegg)
PS 62/17	Høringsuttalelser kommunedelplan næring 2017-2020 Levanger og Verdal
PS 63/17	Marit Anna Morken - søknad om fritak fra vervet som medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden 2015-2019
PS 64/17	Anne-Gudrun C K. Lyngsmo - søknad om permisjon fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for perioden juni 2017 - juni 2018
PS 65/17	Orientering

Skolestruktur og forskriftsendring 2017 - Verdal kommune

Saksbehandler: John Olav Larsen	Arkivref: 2017/337 - /
E-post: john.olav.larsen@verdal.kommune.no	
Tlf.: 740 48349	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Verdal formannskap	01.06.2017	61/17
Verdal kommunestyre	19.06.2017	56/17

Saksprotokoll i Verdal formannskap - 01.06.2017

BEHANDLING:

SP/SV v/Marit Voll fremmet følgende utsettelsesforslag:

«Saken utsettes til november 2017.

- Det gjøres en vurdering av de samfunnsmessige konsekvensene som eventuelle endringer i skolestruktur eller nedleggelse av skoler kan medføre.
- Det ses på muligheter for å bedre kapasitetsutnyttelser i eksisterende skolebygg gjennom endring av skolekretsgrenser.»

Ved votering falt utsettelsesforslaget med 4 mot 5 stemmer.

Anne Kolstad fikk permisjon under behandlingen av saken (kl.12.00). Bjørn S. Hojem møtte i hennes sted. Til stede 9 representanter.

Pål Sverre Fikse fremmet på vegne av SP/SV/V følgende alternativt forslag til vedtak:

1. Verdal kommune opprettholder dagens skolestruktur.
2. Elevtallet ved grendeskolene i Verdal har holdt seg stabil de 10 siste år. Skolen har stor betydning for bosetting og bolyst i hele kommunen. Nedleggelse av Volden, Garnes, Ness og Leksdal vil ha negativ effekt på bosettingsmønster og utvikling i disse nærmiljøene.
3. Med bakgrunn i skolebruksplan Verdal (K94/14) bes rådmannen legge frem framdriftsplan for oppgradering av skolebygg i Verdal til akseptabel standard.

Karl B. Hoel fikk permisjon og forlot møtet kl. 13.45. Til stede: 8 representanter.

AP v/Trine Reitan fremmet følgende endringsforslag:

- Pkt. 2 i rådmannens innstilling går ut.
- Pkt. 5 i rådmannens innstilling – Garnes tilføyes.
- Pkt. 6 i rådmannens innstilling – Bevaring av Garnes skole innarbeides i forskrift.
- Pkt. 7 i rådmannens innstilling – setningen «Garnes skole legges ned» strykes.

Votering:

Det ble først votert over forslaget fra SP/SV/V som falt med 3 mot 5 stemmer.

Det ble deretter votert delvis punktvis og alternativt over rådmannens forslag til innstilling og forslaget fra AP med slikt resultat:

Pkt. 1 rådmannens innstilling – delt innstilling 4 mot 4 stemmer.

Pkt. 2 rådmannens innstilling alternativt mot AP sitt forslag – AP sitt forslag vedtatt med 7 stemmer. 1 stemme ble avgitt for rådmannens innstilling.

Pkt. 3 rådmannens innstilling – delt innstilling 4 mot 4 stemmer.

Pkt. 4 rådmannens innstilling – delt innstilling 4 mot 4 stemmer.

Pkt. 5 rådmannens innstilling alternativt mot AP sitt forslag – AP sitt forslag vedtatt med 7 stemmer. 1 stemme ble avgitt for rådmannens innstilling.

Pkt. 6 i AP sitt forslag falt med 3 mot 5 stemmer.

Pkt. 6 i rådmannens innstilling – delt innstilling 4 mot 4 stemmer.

Pkt. 7 i AP sitt forslag – falt med 3 mot 5 stemmer.

Pkt. 7 i rådmannens innstilling – delt innstilling 4 mot 4 stemmer.

Ved voteringen var det 8 medlemmer til stede – og det endte da med stemmelikhet i flere punkt. Når realitetsvedtak skal fattes i kommunestyret, gjelder ikke leders stemme ved stemmelikhet her. **Det betyr at nye pkt. 1, 2, 3, 5 og 6 legges fram for kommunestyret med delt innstilling – da 4 stemte for rådmannens innstilling i disse punktene og 4 stemte i mot.**

INNSTILLING:

1. Elevene fra Volden flyttes over til Vuku oppvekstsenter pr. 1/8-2018.
2. Elevene fra Ness oppvekstsenter flyttes over til Vinne skole fra 1/8-2019. (tidligere pkt. 3)
3. Elevene fra Leksdal skole flyttes over til Stiklestad skole fra 1/8-2022. (tidligere pkt. 4)
4. Det gjennomføres et koordinert moderniseringsprogram for renovering/nybygging av barneskolene ved Garnes, Vuku, Vinne, Ørmelen og Stiklestad gjennom en fem års periode med start høsten 2017. (tidligere pkt. 5)
5. «Forskrift om skoleområder i Verdal» endres i samsvar med alternativ 3. (tidligere pkt. 6)
6. Volden skole legges ned, Ness skole legges ned, Garnes skole legges ned og Leksdal skole legges ned. Det foretas en gjennomgang av gjenværende kommunal bygningsmasse sett opp mot lokalsamfunnenes behov og kommunens eget fremtidige behov høsten 2017 og våren 2018. (tidligere pkt. 7)

Rådmannens innstilling:

1. Elevene fra Volden flyttes over til Vuku oppvekstsenter pr. 1/8-2018.
2. Elevene fra Garnes flyttes over til Vuku oppvekstsenter pr. 1/8-2019.
3. Elevene fra Ness oppvekstsenter flyttes over til Vinne skole fra 1/8-2019.
4. Elevene fra Leksdal skole flyttes over til Stiklestad skole fra 1/8-2022.
5. Det gjennomføres et koordinert moderniseringsprogram for renovering/nybygging av barneskolene ved Vuku, Vinne, Ørmelen og Stiklestad gjennom en fem års periode med start høsten 2017.
6. «Forskrift om skoleområder i Verdal» endres i samsvar med alternativ 3.

7. Volden skole legges ned, Ness skole legges ned, Garnes skole legges ned og Leksdal skole legges ned. Det foretas en gjennomgang av gjenværende kommunal bygningsmasse sett opp mot lokalsamfunnenes behov og kommunens eget fremtidige behov høsten 2017 og våren 2018.

Vedlegg:

1. Oppsummering av høringssvar.
2. Elevantallspregninger.
3. Forskrift om skoleområder i Verdal – sist endret 2014.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsdokument med vedlegg.

Saksopplysninger og vurderinger:

Kommunestyret i Verdal vedtok den 12/12-2016 i kommunestyresak PS 106/16 pkt.10 og 18 i vedtaket:

Pkt. 10 lyder: *Kommunen ber rådmannen gjennomføre utredninger og tilhørende prosesser med sikte på å endre skolestrukturen.*

Pkt. 18 lyder: *Modernisering av bygg*

Rådmannen bes om å legge frem et nytt utbyggings- og moderniseringsprogram for bygningsmassen i oppvekstsektoren i forbindelse med utredning av fremtidig oppvekststruktur, hvor investeringer på rehabilitering av bygg sees i et langsiktig perspektiv, og hvor lønnsomheten ved slike investeringer vurderes over byggenes livsløp

I egen sak i formannskapet 19. januar 2017 (PS 03/17) ble prosedyrer for saksframstilling vedtatt. Kommunestyret gav rådmannen fullmakt til å gjennomføre utredninger og prosess, og forberede sak for behandling i folkevalgte organer. Rådmannen har vært opptatt av at utredningsarbeidet skal gjøres forsvarlig og involvere flere formelle aktører før høringsprosessen starter. Arbeidet ble gjennomført av en bredt sammensatt gruppe bestående av medarbeidere fra kommune og samkommunens utviklingsstab. I tillegg ble det valgt ut en referansegruppe for prosessen der bl.a. styret i kommunalt foreldreutvalg Verdal, Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Skolelederforbundet deltok. Referansegruppen ble involvert i oppstarten av prosessen, og før saken ble sendt ut på høring.

I saksarbeidet har arbeidet blitt lagt opp slik at det skulle være godt med tid i høringsfasen (8 uker), samt at de politiske partiene skulle få god tid til interne prosesser basert på saksframlegget før kommunestyrets behandling av saken. I dette arbeidet er det brukt materiale og funn fra andre kommuners tilsvarende prosesser

Arbeidsgruppen jobbet gjennom januar og februar 2017, hadde møter med referansegruppen, og sendte så ut en høring ([Lenke til høringsnotat skolestruktur 2017](#)) den 1/3 med høringsfrist 26/4-2017.

Det kom inn hele 49 høringssvar fra alle typer lag og foreninger, elever, foreldregrupperinger mfl.. Perioden 27/4 – 19/5 er brukt til å sortere og vurdere høringssvarene, og forberede og legge frem sak for kommunestyre for endelig behandling den 19/6-2017.

Rådmannen ville med høringsnotatet legge frem noen forslag til endring i skolestruktur i Verdal kommune med bakgrunn i kommunestyrets vedtak. Høringsnotatet ble bygd opp rundt fire perspektiv; det samfunnsmessige, det pedagogiske, det organisatoriske og det økonomiske perspektivet. I tillegg ble det et eget kapittel rundt skoleskyss. Rådmannen ønsket å få inn høringssvar som først og fremst vurderte de ulike alternativene rådmannen har lagt frem, sett i lys av disse perspektivene og «barns beste» i dem.

Alternativ 1: «0- alternativet».

Dette er det samme som dagens skolestruktur, og ble lagt frem for å finne et økonomisk 0-punkt som de andre alternativene måles opp mot. Det er viktig å presisere at dette alternativet innebærer investeringer på ca. 400 mill kroner, noe som medfører en årlig kapitalkostnad på ca. 32 mill kroner ved å følge dagens standard (tek 10). Dette alternativet vil opprettholde utfordringene med å ha en lite rasjonell driftsstruktur. Det vil ikke kunne hentes ut vesentlige innsparinger i driften på grunn av lavere elevtall i dette alternativet.

Alternativ 2: Det bygges ny ungdomsskole for alle ungdomsskoleelever i Verdal. Her beskrives også 3 underalternativer for barneskolestruktur:

2a: Slår sammen Vuku ungdomsskole og Verdalsøra ungdomsskole. *Lokasjon Ørmelen eller ny!*

Slår sammen Ørmelen og Verdalsøra barneskole. *Lokasjon Verdalsøra.*

Slår sammen Vuku, Volden, Stiklestad, Leksdal og Garnes. *Lokasjon Vuku.*

Slår sammen Vinne og Ness. *Lokasjon Vinne.*

Slår sammen Vuku ungdomsskole og Verdalsøra ungdomsskole.

2b: Slår sammen Vuku ungdomsskole og Verdalsøra ungdomsskole. *NY lokasjon!*
Ørmelen og Vinne opprettholdes.

Slår sammen Vuku barneskole, Volden, Garnes og Ness. *Lokasjon Vuku.*

Slår sammen Verdalsøra barneskole, Leksdal og Stiklestad. *Lokasjon Verdalsøra.*

2c: Slår sammen Vuku ungdomsskole og Verdalsøra ungdomsskole. *Lokasjon Ørmelen eller ny!*

Vinne opprettholdes som i dag.

Slår sammen Ørmelen og Verdalsøra barneskole. *Lokasjon Verdalsøra.*

Slår sammen Vuku barneskole, Volden, Garnes og Ness. *Lokasjon Vuku.*

Slår sammen Stiklestad og Leksdal. *Lokasjon Stiklestad.*

Alternativ 3: Ørmelen skole, Verdalsøra barneskole, Vuku ungdomsskole og Verdalsøra ungdomsskole urørt.

Slår sammen Vuku barneskole, Volden skole og Garnes skole. *Lokasjon Vuku.*

Slår sammen Stiklestad og Leksdal. *Lokasjon Stiklestad.*

Slår sammen Vinne og Ness. *Lokasjon Vinne.*

Høringsnotatet beskriver en del skolerelaterte forhold rundt elevtallsutvikling, prognoser for økonomi og folketall og skoleskyss.

De fire perspektivene, og skoleskyss sett i lys av høringsuttalelser

Høringsnotatet er bygd opp rundt fire perspektiver. Dette er det samfunnsmessige perspektivet, det pedagogiske perspektivet, det organisatoriske perspektivet og det økonomiske perspektivet. Her vil det gjøres drøftinger av disse perspektivene på nytt, nå også sett i lys av høringssvarene som har kommet inn. I tillegg vil det på nytt foretas vurderinger av skoleskyss, sett opp mot innkomne høringssvar på dette punktet.

Samfunnsperspektivet

Som en rekke av høringsuttalelsene bemerker så betraktes skolene som en meget viktig faktor for bygder/lokalmiljø. Skolen ses på som «limet i bygda». Det er derfor mange som har klare meninger om hva som vil skje dersom skolen legges ned. Det er også et utbredt ønske i skolestruktursaker at det skal gjøres vurderinger av de samfunnsmessige konsekvensene som eventuelle endringer i skolestruktur eller nedleggelse av skoler kan medføre.

Utfordringen

Arbeidet med slike analyser er i utgangspunktet meget utfordrende, for det innebærer å skulle kunne isolere skolens betydning for lokalsamfunnet uavhengig av andre pågående mekanismer og faktorer i lokalsamfunnet. Siden mekanismene som ligger til grunn i forhold til bosettingsmønster, befolkningsutvikling, næringsutvikling og andre sentrale dimensjoner i et samfunn er komplekse vil det være vanskelig å spå hva resultatet av en eventuell skolenedleggelse blir. Så langt er det ingen kommuner som har klart å

utarbeide konsekvensanalyser knyttet til samfunnsperspektivet i sine skolestruktursaker, og det er heller ingen forskning å støtte seg til på feltet.

Erfaring fra andre kommuner

Det er likevel mulig å belyse temaet ut fra å se litt til hva som er erfaringer fra andre kommuner som har vært i lignende prosesser, og gjennom å se nærmere på noen artikler som omtaler mekanismer i tilknytning til samfunnsendringer.

Erfaringene fra andre kommuner som har vært i prosesser med strukturendringer er at diskusjoner knyttet til skolenedleggelser og strukturendringer i mange tilfeller kommer som en konsekvens av at bygda/lokalsamfunnet allerede «er uttynnet». Enkelte vil derfor beskrive en skolenedleggelse som en konsekvens av at ei bygd over tid har hatt en nedgang i folketall, og at det har vært endring i alderssammensetningen som gjør at elevtallet blir så lavt at grunnlaget for å opprettholde en skole må vurderes.

Forskning

De mekanismene som har igangsatt slike utviklinger er komplekse, og noen av dem er gjengitt i en nylig gjennomført studie i forhold til lokalmiljø og skolenedleggelser (publisert på utdanningsnytt.no 27.03.2017) ved Aadne Aasland og Susanne Søholt ved by- og regionforskningsinstituttet NIBR, Høgskolen i Oslo og Akershus. Denne publikasjonen baseres seg på at det våren 2016 ble gjennomført en web-basert spørreundersøkelse av NIBR som ble sendt ut til den ansvarlige for skoletjenester i alle de 351 norske kommunene med færre enn 15000 innbyggere. I tillegg til spørreundersøkelsen ble det gjennomført kvalitativt feltarbeid i tre kommuner der skolenedleggelser har vært eller er på dagsorden for å få mer inngående innsikt i prosessene. I artikkelen beskriver de følgende endringer i Norge:

Bak nedleggelsene av skoler i distriktskommunene skjuler det seg flere prosesser. Noe av det viktigste er at selv om Norge er blant landene med høyest befolkningsvekst i Europa, så har det vært utflytting fra rurale til urbane strøk. Det har ført til forgubbing og færre skolebarn i distriktene. Etter 2009 har imidlertid mye av utflyttingen fra de minst sentrale kommunene blitt oppveid av innflytting av innvandrere. Dette gir tilskudd av barn til skolene. Samtidig opplever distriktene sentralisering og urbanisering. Flere av dem som bor i Distrikts-Norge, bor i dag i tettsteder. Innen skolesektoren skjer det også endringer.

Nasjonale krav til god utdanning krever ressursinnsprøytning i skolene både når det gjelder lærerkompetanse og infrastruktur, noe det kan være vanskelig å få til i kommuner med flere små skoler og få elever. Samtidig er iverksettingen av den nasjonale utdanningspolitikken og organiseringen av skolepolitikken desentralisert til kommunene.

Nordlandsforskning har også utarbeidet et arbeidsnotat nr. 1029/08 «Sentraliseringens pris- eller gevinst?» som setter lys på noen av de mekanismene som preger samfunnsutviklingen i Norge de senere årene:

Sentraliseringen kan som sagt defineres som en tendens til at en økende andel av befolkningen bor og arbeider i byer eller større byregioner, mens stadig færre bor og arbeider i spredtbygde strøk (Langøren 2007). Dette er en prosess som har pågått i lang tid, og er også en generell tendens i mange land. Vårt spredte bosettingsmønster er på mange måter typisk norsk eller skandinavisk og er i stor grad et resultat av hvordan lokale naturressurser har blitt utnyttet. Denne koblingen mellom bosettingsmønster og ressursutnyttelse er på mange måter blitt brutt ettersom avstander er blitt et mindre problem og rasjonaliseringen av næringer gjør at andelen sysselsatte i næringene har blitt redusert. Samtidig har nye næringer, særlig innen tjenesteyting vokst. Dette er næringer som i stor grad baserer seg på nærhet til kunder og samarbeidspartnere og er primært lokalisert i byer eller tettsteder. I distriktene er befolkningsgrunnlaget i seg selv også blitt et viktig grunnlag for bosetting gjennom velferdsstatens og velferdskommunens tjenester og ordninger. På den måten blir det en vekselvirkning mellom folketall, tjenestetilbud og jobber, og distriktene er på den måten blitt mer sårbare for folketallsendringer. Sammen med andre prosesser har dette medført at det er blitt en økt befolkning i byene, mens stadig færre bor i distriktene..... (side 5)

Sentralisering av for eksempel skolestruktur, eldreomsorg, sosialtjenester eller landbrukssektoren gir konsekvenser for bestemte deler av befolkningen, men konsekvensene er heller ikke entydige. Sentraliseringen av ulike typer kommunale tjenester kan for eksempel gå utover tilgjengelighet, men kan samtidig innebære tilgang på bedre tjenester i form av kvalitet og kompetanse..... (Side 6)

Lave fødselstall

Rapporten tematiserer også den utfordringen som Verdal opplever i forhold til endringer i befolkningsstrukturer:

Folketallsendringer skjer mange steder over så lang tid og såpass gradvis at det ikke gir seg tydelige utslag som man kan legge merke til på kort sikt. Det er når folketallet endres så mye at det går over eller under visse terskelverdier i forhold til former for tilbud og aktiviteter, at det skaper utfordringer. Det kan gjelde barnehage, skole, helsetilbud,

fritidsaktiviteter og kulturtilbud, transport og lignende. Skoler og barnehager er avhengig av et visst befolkningsgrunnlag i bestemte aldersgrupper for å kunne eksistere.... (side 16)

Det er disse mekanismene som er beskrevet i høringsnotatet i forbindelse den gradvise nedgangen i elevtall fra 2010 elever i 2006 til 1693 elever i 2022.

Gjennom at det over en periode på 16 år gradvis forsvinner skolebarn i Verdal kommer vi etter hvert til et punkt hvor dagens driftsstruktur blir satt under kraftig press. De sviktende kommunale overføringene som dette medfører er belyst i det økonomiske perspektivet.

Mer forskning

I samme rapport fra Nordlandsforskning er de opptatt av å bringe lys over hva som ligger til grunn for en del oppfatninger om samfunn og samfunnsperspektiv, og de vil være relevante å ha med seg i forhold til å forstå hvilke teorier eller forståelser folk har med seg når de søker å beskrive det de tror skjer i forhold til de samfunnsmessige konsekvensene en skolenedleggelse kan ha:

På tross av at flertallet nå bor i byer og tettsteder, og den politiske og kulturelle makten er knyttet til sentrale strøk i Sør-Norge, er den norske selvforståelsen mer knyttet til bygden og det rurale enn til byen og det urbane (Gullestad 1992, Sørhaug 1984, Vike 2001). Samtidig er det en viss grad av ambivalens knyttet til distriktene. Disse forholdene bidrar til at politiske debatter og tema knyttet til distriktspolitiske felt ofte blir verdiladete. Et sentralt mål for distriktspolitikken er at folk skal ha en reell frihet til å kunne bosette seg der de ønsker og en underliggende forståelse er også at mange egentlig ønsker å bo i distriktene. Dermed blir sentraliseringen forstått som et resultat av at mange bosetter seg og bor på steder der de egentlig ikke ønsker å bo, og da gjelder det fortrinnsvis byer. Verdiladete forestillinger om byer og bygder ligger dermed implisitt i slike forståelser. Bygd og by, det rurale og det urbane, blir ofte beskrevet som motsetninger, og det finnes to sett av dominerende representasjoner av disse motsetningene hvor bygd og by veksler på å bli framstilt som positiv/negativ. I den ene fortellingen beskrives byen negativt ved å være fremmedgjørende, preget av forurensning, stress, kriminalitet, støy, tetthet av folk og biler, mens bygden fremstilles som preget av sosial nærhet, nærhet til natur, trygghet og fred og ro. I denne fortellingen blir bygdelivet framstilt som det som beskrives som den rurale idyll, og Villa (1999) sier at bygden blir på den måten en sosial konstruksjon av «trygt og godt» som er sentrale norske verdier. Andre norske kulturelle verdier som «ro og fred» og nærhet til naturen

(Gullstad 1992) knyttes også til bygden og «det gode livet på landet». I dette bildet truer sentraliseringen for muligheten til å leve i distriktene, mens flere blir tvunget til å bo i byer som ikke framstilles som like attraktive steder å bo. I det andre settet av motsetninger fremstilles byen som moderne, dynamisk, et sted for nyskaping og et sted hvor det er frihet for personlig utvikling, mens bygden blir framstilt som tradisjonspreget, trangsynt, konservativ og preget av stagnasjon. I disse fortellingene blir byen den stedlige/romlige representasjonen av det moderne, mens bygden blir den stedige/romlige representasjonen tradisjon og det konservative. Sentraliseringen innebærer i denne sammenhengen at flere lever et liv i byen som fremstilles som noe positivt, mens færre bor i distriktene som ikke framstår som like attraktiv.

Å bruke slike forenklinger/perspektiv for å si noe om en samfunnsutvikling er lite hensiktsmessig, og det er viktig å ikke la slike forenklinger ligge til grunn for de valg som skal tas når skolestrukturen skal utformes i et framtidsperspektiv. Det er ikke slik at sentrum representerer «utrygghet», og at distriktene representerer «alt som er godt». Det er mye trygt og bra med sentrum, og det kan foreligge utrygghet også i distriktene. Det er heller ikke slik at distriktene representerer stagnasjon, og at sentrum representerer utvikling. Å velge slike perspektiv er med på å polarisere, og det skaper splid og konflikter blant folk. I rapporten fra Aasland og Søholt har de gått tett inn i tre kommuner for å lære mer om prosessene rundt nedleggelse, og de beskriver følgende fra dette:

I tillegg til spørreundersøkelsen til kommunene har vi snakket med berørte parter i tre kommuner hvor nedleggelse av skoler ble møtt med protester. Vi har snakket med foreldre, besteforeldre, rådmenn, politikere og ansatte i skolen for å få nærmere innsyn i hva som står på spill. Det spesielle med bygdesamfunn sammenlignet med byen, er at de fleste har mange roller. De er politikere og foreldre, ansatt i skolesektoren og forelder, bosatt i bygda som kan miste skolen og nabo, og noen har selv gått på bygdeskolen. Det betyr at de er berørt av endringene i skolestruktur på flere måter og daglig møter andre som kan ha andre meninger.

Fra kommuneadministrasjoner ble det uttrykt at det på mange måter var lokalsamfunnets oppgave å kjempe for å beholde skolen sin. Det ble sett på som et sunt tegn på en velfungerende bygd.

På den annen side fant vi at i enkelte bygder som mobiliserer aktivt mot nedleggelse, ble det opplevd sterk sosial kontroll og lite rom for å hevde meninger som gikk på tvers av den dominerende oppfatning lokalt. Foreldre som mente at en større skole ville være bra

for barna deres, kunne kvie seg for å si det høyt. Enkelpersoner som hevdet egne meninger som gikk på tvers av gjengse oppfatninger lokalmiljøet, kunne bli isolert og frosset ut. Slik sosial kontroll kan ha sin bakgrunn i at små bygdesamfunn er sårbare og avhengige av felles institusjoner for å fungere godt. Hvis skolen forsvinner, kan det oppfattes som et tegn på at hele lokalsamfunnet står i fare for å forsvinne uansett om dette er tilfelle eller ikke.

De valg som en kommune må ta med tanke på framtidig skolestruktur må ikke underbygges med en argumentasjon som kan være med på å minke attraktiviteten ved ulike lokalmiljø. Argumentasjonen skal heller ikke påvirke folks holdninger i forhold til hva som faktisk kan være mulig å få til på deres hjemsted. Det er ingen naturlov og heller ingen forskning som klart kan definere hva som skjer som følge av en skolenedleggelse. Som Nordlandsforskning sin sentraliseringsrapport peker på kan også sentralisering medføre økt kompetanse i tjenestene.

Men, det er også lett å forstå at det oppleves som utfordrende å se mulighetsrom dersom nærskolen forsvinner fra ei bygd. Skolene representerer et naturlig knutepunkt for en del fritidsaktiviteter. En rekke av høringsuttaalelsene fra foreldrene og lag og foreninger peker på at de ser en risiko for negative konsekvenser som følge av nedleggelser. Foreldrene frykter at skolenedleggelse vil utarme bygda, at boligprisene vil falle, privatøkonomien vil bli dårligere grunnet større kostnader til bilkjøring og tidsbruk, fritidsaktiviteter for barna vil flyttes ut av bygda, det vil oppstå mangel på infrastruktur (gang- og sykkelveger med mer), det vil bli mangel på boligtomter og mangel på nybygging og i sum en økt fraflytting. Vil dette skje, eller er det mulig å unngå at dette skal bli konsekvensene ved en eventuell skolenedleggelse?

I rapporten fra Aasland og Søholt pekes det på hvor viktig prosessen rundt en endring er, for å unngå splittelser i kommunen og for å unngå negativ omdømmebygging. I rapporten står det:

Det er ikke ønskelig for noen parter at små lokalsamfunn mister skolen og samtidig opplever at tilliten mellom folk svekkes. En annen viktig erfaring fra disse tre kommunene (som har vært gjennom skolenedleggelse) er at lokalsamfunnet fortsatt kan være et godt sted å bo selv om skolen blir borte, hvis folk har andre lokale institusjoner der de kan møtes. Dette handler for eksempel om butikk, barnehage og grendehus. Kommunene kan legge til rette for at skolebygningene fortsatt kan brukes som grendehus for lokale lag, foreninger og lokale arrangementer, dersom det er lokalt ønske om det.

Det er derfor mulig å se for seg at strukturer kan endres uten at de negative spiralene som mange frykter settes i gang, men det avhenger av en god dialog mellom kommune og innbyggere for å identifisere framtidige muligheter og behov. Det må ses på muligheter for å skape møteplasser i lokalmiljøet. Tidligere kunne butikker representere slike møteplasser, men også på dette området ser en at sentraliseringsmekanismene har skapt endringer. Mange av de små filialene som tidligere var treffpunkt for folk er lagt ned. Årsakene til de ulike nedleggelserne er sikkert komplekse, men at økonomi har vært en sentral faktor er nok ganske innlysende. At skolene da kan forsvinne, som det som

kanskje kan oppleves som det siste naturlige møtepunktet, er selvfølgelig krevende. Og det er nok ikke skolen som opplæringsarena for elevene på dagtid som er hovedsavnet, det er samlingspunktet for aktiviteter på ettermiddag og kveld som problematiseres. Dette er det som sagt mulig å ha dialoger om, slik at ulike lokalmiljø kan beholde sine fritidsaktiviteter og møteplasser.

Å få til slike dialoger om muligheter i lokalmiljø krever en kollektiv innsats fra alle involverte. Utfallet vil langt på vei avgjøres av hvordan et eventuelt mulighetsrom utnyttes for å erstatte de kontaktpunktene som en skole representerer. Med den foreslåtte framdriftsplanen for strukturendringene i denne saken gis det rom for å jobbe med alternative løsninger.

I en høringsuttalelse blir det også påpekt at samarbeidet med lokalsamfunnet kan bli utfordret dersom avstanden mellom skolen og lokalsamfunnet økes. Det vises til professor Halvor Bjørnsrud ved Høgskolen i Vestfold som i artikkelen «Skolen må være nær» peker på at, sitat «forskning viser at sosial tilhørighet og nærhet til lokalsamfunnet er grunnleggende forutsetninger for en inkluderende skole» og at «mye tyder faktisk på at vi gjennom den utviklingen vi ser står i fare for å ekskludere barn og foresatte i små lokalsamfunn bort fra en skole der de har tilhørighet og nærhet» (Skålid, 2012). I kommunens høringsnotat ble dette også beskrevet:

Det finnes noe forskningsmessig belegg for å si at små bygdeskoler gir bedre muligheter for godt samspill mellom skole og lokalsamfunn og for å integrere lokalsamfunnet i skolens læringsaktiviteter.

I forbindelse med dette er det relevant å bemerke at satsingen «Læring av næring» i Verdal har fokusert på å etablere gode bånd mellom nettopp skole og lokalsamfunnet. Dette fokuset vil fortsette også etter en endring av skolestruktur, og jobben med å knytte skolen til elevenes nærmiljø/lokalmiljø vil følges opp. Dette kan således være med å motvirke at skolen fjerner seg for mye fra nærmiljøet til elevene.

Ulike idrettslag er også bekymret for hva som vil skje med dem som følge av skolenedleggelse. Det er en generell redsel for en nedgang i medlemmer og aktivitet. Men trenger idrettslagene å forsvinne? Idrettslagene består og driftes i stor grad av foreldre og besteforeldre til barna, og her er det også mulig å se for seg at det kan skapes samarbeidskonstellasjoner uavhengig av skoler. I dag foregår det allerede en del kjøring av barn til ulike aktiviteter, for det er ikke alle idrettslag som har nok medlemmer til å tilby alle aktiviteter. Og det eksisterer også i dag idrettslag basert på en geografisk beliggenhet uavhengig av en skoles navn – eks. Helgådal IL. Dersom idrettslag i framtiden sikres nødvendige lokaler og lokaliteter til sine aktiviteter er det mulig for dem å fortsette sin gode jobb. Naturen vil fortsatt tiltrekke seg folk, uavhengig av skolestruktur, og det vil fortsatt være behov for lysløyper som holder folk aktive.

Konklusjon

Gjennom å gjennomføre gode prosesser i de ulike lokalmiljøene som blir berørt av strukturendringer vil det være mulig å opprettholde attraktiviteten og omdømmet på tross av endringer i skolestruktur.

Det pedagogiske perspektivet

I en rekke av høringene er det tanker om hvordan det blir for elevene dersom skoler legges ned og elever fra de små skolene overføres til større skoler. For ordens skyld struktureres innspillene her i tre hovedkategorier: Voksenteitet, læringsmiljø og læringsresultat og sosialt miljø. I tillegg vil det avslutningsvis sies noe om hva som kreves av skoleeier i forhold til å legge til rette for framtidens skole.

Voksenteitet

Elevene selv er opptatt av at det ikke skal bli for mange elever i klassen slik at de får mindre muligheter for å få hjelp. Dette er imidlertid en stor utfordring per dato på de største skolene. På de små skolene er det relativt sett langt færre elever per lærer enn på de store skolene, og gjennom å endre dagens skolestruktur til det beskrevne alternativet vil det sikres en langt mer likeverdig fordeling av ressursene. Dette er noe også Ungdomsrådet selv bemerker i sitt høringsinnspill. Disse mekanismene er også beskrevet i det organisatoriske perspektivet. Fra foreldregruppen er det gjennomgående at alle foreldregrupperinger er opptatt av å bevare sin skole og dermed den voksteiteten de har per dato, og de uttrykker at de mener voksteiteten deres barn opplever er verdifull. Foreldregrupper spesielt fra de store skoler er imidlertid også opptatt av at lærerteiteten må økes hos dem slik at klassene ikke blir for store, uansett hva som skjer med skolestrukturen. Både foreldre og elever er opptatt av at det skal være en god relasjon mellom lærere og elever, og dette er noe kommunen har hatt stort fokus på gjennom sin langsiktige «De utrolige årene»-satsing. Her gis lærere på alle skoler gode verktøy for å bygge gode relasjoner til elevene – og disse verktøyene vil være like gode å anvende uavhengig av om det er få eller mange elever på skolen.

I lys av barns beste vil en likeverdig fordeling av voksenressurser være det som flest mulig har best effekt av.

Konklusjon

Ved å endre dagens skolestruktur til det beskrevne alternativet vil det sikres en mer likeverdig fordeling av voksenressursene mellom skolene i Verdal.

Læringsmiljø – læringsresultat.

Elever på de små skolene sier de har god tilgang på hjelp fra voksne, og de mener selv at de lærer godt her og oppnår gode resultat. Dette bemerkes også fra enkelte andre høringsinstanser. Det er mange som mener at det logisk vil være lettere for en lærer å følge opp elever tettere på små skoler, og at det dermed skulle være bedre elevresultat

der. Men, samtidig må vi også huske at det vil være slik at små skoler vil måtte håndtere å ha flere årstrinn i samme klasse.

Hva sier forskningen om skolestørrelse og elevresultat?

I forhold til læringsresultat ble det i høringsnotatet bemerket følgende:

- **Elevenes faglige utbytte** øker noe med skolestørrelse. Dette trenger likevel ikke å ha med skolestørrelsen i seg selv, men peker på at det kan være andre faktorer som påvirker det faglige utbyttet i positiv retning ved store skoler som ikke oppnås i samme grad i små skoler.

John Hattie kom med sin metastudie *Visible learning* i 2008, og der presenterte han funn om at klassestørrelse hadde lite å si for elevenes resultater. Mange har imidlertid vært kritiske til denne forskningen fordi de mener den i for liten grad representerer norske eller nordiske forhold. Det er derfor relevant å vise til tre relativt nye forskningsrapporter/studier.

Helge Sandvig Thorsen leverte i april 2016 en doktorgradsavhandling - *Essays on production of knowledge capital*, som er en av de første som sier noe om elevenes læringsutbytte som følge av skolenedleggelser. Til tross for en økende trend med flere skolenedleggelser og massiv motstand fra flere kanter er det gjennomført lite forskning på effektene av skolenedleggelser. Doktorgradsavhandlingen som Thorsen har gjort, der han ser på om læring og prestasjoner blir rammet, er i så måte noe nytt i norsk sammenheng. Resultatene viser tydelig at skolenedleggelser og flytting av elever til større skoler ikke slår negativt ut. *Elevene presterer ikke dårligere når de tvinges til å begynne på en annen, større skole*, sier Thorsen. Videre mener Thorsen at hans studie kan bidra til en mer faktabasert diskusjon og fjerne noen argumenter fra debatten. *Distriktpolitikk er viktig, men da må en kalle det for distriktpolitikk og ikke bruke elevenes læringsutbytte som argument for å beholde nærskolen*, sier Thorsen til forskning.no.

I en ny SSB-studie - «Long term impacts of class size in compulsory school» av Edwin Leuven og Sturla A. Løkken finner man heller ingen effekt av klassestørrelse, og er i stand til å utelukke selv veldig små fordelaktige effekter. Disse funnene ser ikke ut til å påvirkes av hverken foreldrebakgrunn, skole eller kommunekjennetegn. Forskerne konkluderer derfor med at det ikke er noen positive langtidseffekter av å bli plassert i små klasser i grunnskolen.

I en empirisk undersøkelse av PISA i de nordiske landene «Gir økt skolestørrelse bedre elevresultater?» Nicolai Ramstad konkluderes det også med at økt skolestørrelse kan være fordelaktig for elevprestasjoner:

Selv om resultatene fra min analyse må tolkes med forsiktighet på grunn av usikkerheten rundt metodene som brukes, gir de allikevel en indikasjon på at økt skolestørrelse kan gi bedre testresultater. Sammen med funnet i Falch et al. (2008) om skalafordeler i norske skoler, kan dette bidra som et argument for skolesammenslåinger i Norge. Hvis skolene

som deltar i PISA-undersøkelsene er et representativt utvalg, noe det skal være, viser den deskriptive statistikken at de norske skolene i gjennomsnitt er ganske mye mindre enn sammenlignbare skoler i Danmark, Finland og Sverige. Dette betyr at det er et potensiale for å øke størrelsen på en del skoler i Norge, som kan skje ved nedleggelse av små skoler samtidig som det enten bygges nye skoler, eller kapasiteten på eksisterende skoler økes. Sammenslåinger av skoler er også et alternativ (N. Ramstad).

Resultatene fra skolene i Verdal viser heller ikke noen tendens som innebærer at elever fra små skoler har bedre læringsresultat enn elever på større skoler.

I lys av barns beste er det ikke noe som tyder på at å bli del av en større skole skal medføre et dårligere læringsutbytte.

Konklusjon

Det er ikke noe som tyder på at elevenes prestasjoner skal bli påvirket i negativ retning som følge av den foreslåtte strukturendringen.

Sosialt miljø:

Noen elever mener det vil bli bedre sosialt miljø på større enheter siden det kan bli lettere å finne seg venner for alle. Elever fra små enheter vil få flere jevn gamle å være sammen med. Men, elever er også bekymret for at det kan være vanskeligere å oppdage mobbing på større enheter. Noen mener også det kan bli utfordrende å bli godt kjent med de voksne på større enheter fordi det er så mange elever. Det er spesielt de yngste elevene som er mest bekymret for negative utslag sosialt ved å flytte til større enheter. Ungdommene er overveiende mer positiv til større enheter med tanke på det sosiale miljøet. Foreldrene deler også ungenes bekymringer om at større enheter kan gå ut over det sosiale miljøet. Så godt som alle som har uttalt seg om store eller små skoler er bekymret for omfanget av «Ny ungdomsskole alternativene». Siden det er såpass mange som mener det vil være bekymringsfullt å etablere en skole med såpass store dimensjoner, så velges det derfor å ikke gå for dette. Noen er i høringene bekymret for at de tror det vil bli mer mobbing på større enheter, og at det vil bli vanskelig å fange opp slike uønskede hendelser. Hva som blir resultatet er heller ikke lett å fastslå. I forbindelse med høringsnotatet av 01.03.2017 ble følgende gjengitt i forhold til dette:

- **Elevenes sosiale kompetanse.** Dette punktet inneholder elementer som grad av mobbing, grad av trivsel med mere. Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelser har betydning for læringsmiljø og elevenes sosiale kompetanse. Likevel vil noen hevde at det er tryggere miljø på en liten skole med få elever. Noen hevder også at det ved større skoler vil være enklere for flere å finne seg en venn. Hvis skolen blir veldig liten vil det kunne skje at det på enkelte alderstrinn blir veldig få elever, og kanskje blir man alene.

Det er altså ingen entydige forskningsresultat som kan gi oss svaret på om små eller store skoler er best for det sosiale miljøet. Nøkkelen for å kunne skape gode sosiale miljø ligger uansett i forhold til den jobben som de voksne og barna nedlegger med tanke på å skape gode relasjoner. Her er det viktig å fokusere på dette, uavhengig om en skole er

stor eller liten. Dette er også tydeliggjort i den nye generelle delen av læreplanen som for tiden er ute på høring. Her vektlegges det at skolen skal utvikle inkluderende og gode fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle.

Med de strukturendringer som foreslås vil det ikke bli skoler som er uforholdsmessig store i Verdal. Gjennomsnittlig skolestørrelse i Norge er 218 elever per skole høsten 2015 (Utdanningsspeilet 2016), og med de foreslåtte endringene vil det etableres skoler i Verdal som ligger på landssnittet størrelsesmessig. Dette sies det mer om i det organisatoriske perspektivet.

I lys av barns beste kan det være både fordeler og ulemper med ulike skolestørrelser. Små skoler kan representere et mindre og tryggere miljø, men vil også kunne representere begrensninger i forhold til vennskapsrelasjoner og sosialt mangfold.

Konklusjon

Det er ikke noe som tyder på at elevenes sosiale miljø skal bli dårligere som følge av den foreslåtte strukturendringen.

Med basis i høringsuttalelsene legges «Ny ungdomsskolealternativene» til side.

Skoleeier sitt oppdrag

I forhold til det pedagogiske perspektivet er det også relevant å gjenta noen av de momentene som ble belyst i høringsnotatet av 01.03.2017 som handler om hvordan skoleeier skal forvalte sine ressurser. Der ble det pekt på noen mulighetsrom knyttet til å endre strukturen i Verdal. Disse mulighetsrommene handler både om rom for faglig samarbeide og om mulighet for å organisere mer fleksible løsninger i det pedagogiske.

Følgende moment ble nevnt:

- Vi søker å skape faglig sterkere, mer fleksible, mer effektive og mer robuste enheter med rom for alle. På fulldelte skoler er det fortsatt utfordringer i forhold til å anvende kompetanse, for spesielt på barneskolene vil kontaktlærer i utgangspunktet ha svært mange timer i sin egen klasse. I skoler hvor det eksempelvis er to paralleller vil kontaktlærerne i større grad kunne samarbeide om det som skjer rundt elevene på det årstrinnet, og med et bedre handlingsrom for felles refleksjoner. I tillegg vil de kunne ta fag i hverandres klasser, uten at de må bevege seg ut over årstrinnet. Det vil også kunne rasjonalisere arbeidet for lærerne.
- Vi søker å skape skoler med rom for samarbeid på samme alderstrinn i skolen der dette er mulig.
- Det søkes å skape robuste enheter og klassestørrelser som tåler svingninger i elevtallet i et langsiktig perspektiv. På skoler med to eller flere paralleller vil det være rom for å dele elevgrupper litt alternativt i perioder, for dermed å sikre elever som trenger litt ekstra oppfølging mer hjelp uten at det utløser ekstra ressurser. Som eksempel kan to klasser med 18 elever slås sammen til en gruppe på 28 og 8 dersom det er hensiktsmessig ut fra at 8 trenger ekstra hjelp/støtte mens de 28 andre følger den andre lærerens opplegg på en grei måte. Dette

handlingsrommet er mer utfordrende på fådelte skoler, eller på skoler med kun en klasse per trinn. Der vil det kreves delingstimer eller spesialundervisning dersom elevgruppen skal kunne deles opp mer fleksibelt.

Hvilke andre føringer er det viktig at kommunen som skoleeier har fokus på i årene som kommer?

De senere styringssignalene er beskrevet i høringsnotatet av 01.03.2017. Siden denne saken ble lagt ut har også ny generell del av læreplanen blitt lagt ut på høring. Som skoleeier skal Verdal kommune legge til rette for å realisere framtidens skole. Da dagens skolestruktur ble etablert var det helt andre føringer og krav som lå til grunn i forhold til å drive skole. De siste 20 årene har det skjedd omfattende endringer, og det er også store endringer i sikte. Da 6-åringene kom inn i skolen med Reform 97 ble det vektlagt at førskolelærere og lærere skulle jobbe side om side med de minste barna. I 2017 er det ikke noe som heter førskolelærer lenger, de har fått tittelen barnehagelærer og de er nå målrettet mot barnehagearbeid. Lærerutdanningen er blitt mer spesialisert, og det stilles stadig større krav til faglig videreutdanning for å undervise i grunnskolen. Dette medfører at en skoleeier må ha fokus på å sikre seg fagmiljø som på sikt vil være robuste nok med tanke på å skulle drive den varierte opplæringen elevene skal motta. I tillegg fokuseres det også mye på å etablere profesjonsfellesskap i skolene. Her vektlegges det at lærere skal samarbeide om å videreutvikle undervisningen, og i denne jobben er det viktig å kunne ha flere kollegaer å utvikle sin undervisning sammen med. På større skoler vil det naturlig nok være flere som kan samarbeide, og det vil gi rom for mer fleksible samarbeidskonstellasjoner med faglig bredde. Dette kan selvfølgelig også ivaretas gjennom at mindre skoler samarbeider på tvers av skoler, men det vil av praktiske årsaker være både mer ressurskrevende og tidkrevende enn om lærere ansatt på samme skole skal samarbeide.

Konklusjon

En endret skolestruktur som sikrer minimum fulldelte skoler, men også skoler med to paralleller vil legge til rette for større og mer robuste fagmiljø som er bedre tilpasset rammebetingelsene for å drive skole i framtiden.

Det organisatoriske perspektivet

I høringsnotatet ble det vist til noen momenter som vil ha betydning for valg av skolestruktur. Administrasjonen peker på at det søkes å skape faglige, fleksible, effektive og robuste enheter med rom for alle elever.

Dagens elevtall og fødselstall

Verdal har, som beskrevet i høringsnotatet mistet nærmere 170 elever i grunnskolen de siste 10 årene. Denne trenden ser ut til å fortsette, og når vi legger de siste års fødselstall til grunn ser vi at vi mister ytterligere 100-150 elever. Da er det ikke tatt hensyn til eventuell tilflytting.

I høringsnotatet ble det vist til følgende tabeller:

Kl.tr:	Stiklestad:	Volden:	Garnes:	VukuBS	Ørmelen	Ness	Vinne	Vøb	Leksdal	Vuku U	Vøu	Totalt:
1	30	4	5	18	43	9	29	43	6	0	0	187
2	32	2	2	9	40	7	17	40	9	0	0	158
3	29	3	6	15	36	12	25	51	9	0	0	186
4	26	3	4	19	47	7	26	57	10	0	0	199
5	28	7	7	18	32	11	29	53	7	0	0	192
6	24	5	5	14	49	8	25	46	10	0	0	186
7	21	4	5	12	37	7	42	48	7	0	0	183
8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	58	146	204
9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	132	171
10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42	127	169
Sum	190	28	34	105	284	61	193	338	58	139	405	1835

Telldata 26/1-2017

Fødselstall:

Barnetallsutvikling og netto innflytting/raflytting:						
Skoleår:	Fødselsår:	Født i Verdal:	Bosatte i Verdal pr. 31/10-2016	Totalt i grunnskole:	Differanse født-bosatt:	% vis økt/red:
2006	2000	207	207	2010	0	0,0
2007	2001	162	168	1988	6	3,7
2008	2002	163	171	1952	8	4,9
2009	2003	200	205	1993	5	2,5
2010	2004	168	181	1939	13	7,7
2011	2005	186	188	1913	2	1,1
2012	2006	181	190	1882	9	5,0
2013	2007	183	200	1869	17	9,3
2014	2008	174	190	1890	16	9,2
2015	2009	146	158	1856	12	8,2
2016	2010	170	189	1840	19	11,2
2017	2011	151	170	1842	19	12,6
2018	2012	176	182	1853	6	3,4
2019	2013	168	159	1807	-9	-5,4
2020	2014	150	143	1769	-7	-4,7
2021	2015	154	152	1733	-2	-1,3
2022	2016	143	143	1686	0	0

Telldata 1/11-2016 – Årskull Barn og ungdom 0 -16 år

Disse tabellene viser en jevn nedgang i fødselstallene fra 2006 -2016 i Verdal kommune. Snittet på fødsler i perioden 2000-2008 var på 180 fødsler pr. år i Verdal. Snittet de siste 8 årene, perioden 2009-2016 var på 157 fødsler pr. år som medfører en differanse på 23 barn pr. år. Dette tilsvarer ca. 1 klasse pr. år i forskjell. Men, på grunn av desentralisert skolestruktur fordeles denne nedgangen jevnt over hele kommunen slik at antall klasser ikke reduseres. Klassetallet opprettholdes i større grad ved dagens desentraliserte struktur, enn den vil gjøre ved den strukturendring som foreslås her.

Jevnere fordeling av elever

Med bakgrunn i det som kom fram i høringsuttalelsene rundt elevenes sosiale miljø (side 11 og 12) ble alternativ 2 lagt bort. Det betyr at alternativ 1 og alternativ 3 fortsatt gjenstår. Så langt er det pekt på at det ligger fordeler knyttet til det pedagogiske ved alternativ 3, og her er det bl.a. vist til at det vil være driftsfordeler ved å etablere to-paralleller (side 12 og 13) i form av muligheter for alternativ oppdeling, og det også ligger fordeler knyttet til faglig samarbeid innenfor rammene for større fagmiljø. Det er heller ingen grunn til å tro at elevenes læringsresultat skal utvikle seg i negativ retning som følge av at elevene blir en del av større skoler som følge av alternativ 3. Det er, som tidligere beskrevet, en viss frykt for at antall elever per klasse kan bli en utfordring dersom dagens skolestruktur endres. I det følgende vil det derfor ses nærmere på hvilke framtidige konsekvenser en endring til alternativ 3 vil ha.

Se vedlegg 2 «Nye prognoser ved alternativ 3 vs dagens skolestruktur og klassetall»

I dag har Verdal kommune 10 skoler, hvor 4 av dem er såkalte fådeltskoler (flere klassetrinn samles i en eller flere grupper) med elevtall fra 28 til ca. 61 elever. Disse skolene vil i 2022 ha 170 av totalt 1693 elever, eller 10% av elevmassen i Verdal kommune.

År 2022 Dagens struktur (alternativ 1) vs alternativ 3

I fådeltskolene som foreslås nedlagt vil gjennomsnittlig elever pr. ordinær klasse bli 12,6 elever pr. klasse (fådelte sammenslåtte klasser) i år 2022, og på de større barneskolene blir tallet tilsvarende 17,4 elever pr. klasse hvis dagens skolestruktur opprettholdes.

Totalt gjennomsnitt i 2022 for barneskolene blir 15,5 elever pr. klasse, med dagens skolestruktur.

Totalt gjennomsnitt i 2022 med rådmannens forslag, alternativ 3, blir 18,6 elever pr. klasse i barneskolen.

Gjennomsnittlig klassestørrelse i ungdomsskolen blir 26,7 elever pr. klasse med dagens skolestruktur i 2022.

Gjennomsnittlig klassestørrelse i ungdomsskolen bli 28,2 elever pr. klasse med alternativ 3 i 2022.

Dette tilsvarer en økning på 3,1 elever pr. klasse i barneskolen, og 1,5 elever i ungdomsskolen. Det er små variasjoner på dette de 5 neste årene. Dette viser at vi ved en omstrukturering ikke vil få vesentlig flere elever i klassene i gjennomsnitt, men oppnår en mye jevnere fordeling av elever pr. klasse, både i ungdomsskolen og i barneskolen.

Skolestørrelsene vil også jevnes ut vesentlig, men det blir ikke «gigantskoler» med alternativ 3.

Den største barneskolene vil være Ørmelen og Verdalsøra med henholdsvis 289 elever og 281 elever.

Gjennomsnittlig skolestørrelse for barneskolene vil være 229 elever. (Fra 157 i Vuku til 289 ved Ørmelen). Landsgjennomsnittet for barneskoler er 218 elever (Utdanningspeilet 2015)

Vuku ungdomsskole vil ha rundt 180 elever i 2022, men vil ha sterkt synkende elevtall etter 2025.

Verdalsøra Ungdomsskole vil ha rundt 370 elever i 2022.

Tabeller fra vedlegg 2 Elevtallsprognoser

Gjennomsnittlig antall elever i klassene i barneskolen ved alternativ 3:							
Skoleår:	Ørmelen	Nye Vuku B	Nye Stiklestad	Nye Vinne	VØB	Gjennomsnitt i bs:	Økning pr. klasse:
2018/2019	19,1	19,0	17,2	17,8	22,2	19,1	2,7
2019/2020	19,9	17,6	17,8	16,7	20,4	18,5	2,0
2020/2021	19,0	18,8	18,6	17,2	20,5	18,8	3,4
2021/2022	19,7	16,1	17,7	18,0	20,9	18,5	3,3
2022/2023	20,6	17,4	18,2	16,5	20,1	18,6	3,1

Gjennomsnittlig antall elever i klassene i ungdomsskolen ved alternativ 3:				
Skoleår:	Nye Vuku U.	VØU	Gjennomsnitt i us:	Økning pr. klasse:
2018/2019	26,3	27,6	27,0	0,5
2019/2020	28,0	26,2	27,1	0,8
2020/2021	26,7	26,2	26,5	-0,9
2021/2022	27,4	25,9	26,6	-0,9
2022/2023	30,0	26,4	28,2	1,5

Store klasser?

I høringssvarene er mange opptatt av at skolene og klassene ikke må bli for store. Bildet over viser at det er ikke det i all hovedsak ikke blir store klasse ved å velge alternativ 3, kanskje med ett unntak. Ungdomsskolen i Vuku vil få store klasser i enkelte årganger, og vil for noen år ha klassesprekker i forhold til 2 parallell ungdomsskole, under forutsetning at dagens Leksdalselever også skal til Vuku ungdomsskole. Ved skolestart i 2023 og 2025 viser tallene klassesprekker på henholdsvis 3 og 10 elever med dagens elevtall.

Det er flere måter å løse dette på:

1. Endring av skolekretsgrenser mellom Stiklestad/Verdalsøra B., eller Stiklestad/Ørmelen.
2. Frivillig start på Verdalsøra Ungdomsskole for inntil 10-15 elever i utsatte år fra Stiklestad skole.
3. Starte opp 3 klasser i Vuku de aktuelle år som midlertidig løsning, Vuku har rom for ett ekstra klasserom.
4. En kombinasjon av disse løsninger pkt. 1-3.

Hvor stor denne utfordringen blir er for tidlig å si. Det avhenger også av når nye Stiklestad skole står ferdig. Anslått planlegging og byggetid er 4 -6 år, og da er det mulig at det kun er året med skolestart i 2025 som blir utfordrende. Dette er det imidlertid for tidlig å konkludere på akkurat nå, men det vil selvfølgelig tas hensyn til i framtidige prosesser. I tiden etter 2025 viser tallene for ungdomsskolen at det vil bli god plass i Vuku.

I lys av barns beste vil en organisering i tråd med det foreslåtte alternativet medføre en mer likeverdig gruppestørrelse enn det som ligger i dagens skolestruktur.

Konklusjon:

Ved å velge alternativ 3 oppnås det fulldelte barneskoler, med 1 – 2 paralleller. Dette gir rom for fleksible samarbeidskonstellasjoner med faglig bredde i skolene jf. det pedagogiske perspektivet, og det gir også rom for mer fleksibel organisering. I tillegg gir det også en mer likeverdig gruppestørrelse.

Distriktperspektiv ved denne konklusjon

Verdal har to tydelige dalfører. Avstander og skysskonsekvenser blir belyst i saksutredningen. I det ene dalføret er og blir Vuku oppvekstsenter et markant sentrumspunkt, men rådmannen ser at det andre dalføre blir uten barneskole ved at Garnes skole foreslås lagt ned.

Når Garnes foreslås lagt ned er det som en følge av de faglige vurderinger som gjøres for skoledrift med fulldelte skoler i kommunen. Et rent distriktshensyn, og å se bort fra prinsippet om fulldelte barneskoler, kunne gitt annen konklusjon for dette dalføret – med spesielt betydning for de øvre deler av dalen - og Garnes skole. Men rådmannen har prioritert de rent faglige vurderingen for skoledrift i kommunen foran denne skjønnsmessige distriktsvurderingen.

Sfo

Ved valg av alternativ 3 vil kommunen få 5 robuste barneskoler med jevne elevtall som gir rom for å drive et Sfo tilbud på alle enheter. I dag er ikke dette mulig da elevgrunnet er for lite på enkelte skoler fra tid til annen. Slik sikrer vi at alle elever kan få tilbud om Sfo i 1. til 4. klasse, også uten at hver enkelt Sfo blir for stor og uoversiktlig.

I lys av barns beste vil alle elever sikres et SFO-tilbud med den nye strukturen. I dagens struktur vil det ikke være elevgrunnlag for å drive SFO på alle de 9 barneskolene.

Andre hjelpetjenester

For andre hjelpetjenester i kommunen som helsesøstertjenesten og pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) anser rådmannen det som en stor fordel at vi får færre enheter enn dagens 10. Tilstedeværelse på skolene i det daglige vil bli vesentlig lettere å gjennomføre under forutsetning at kommunen viderefører dagens ressurser til disse tjenestene. Noen elever skriver i sine høringsuttalelser at de er redde for at det kan bli lang kø hos helsesøster på store skoler. Økt tilstedeværelse kan kompensere for dette.

PPT vil også dra nytte av å ha færre enheter å forholde seg til med tanke på deres ressursituasjon. Skolene vil kunne oppleve å få mer tilstedeværelse på enhetene,

I lys av barns beste vil en endret struktur ikke medføre noen reduksjon i tilgang på hjelpetjenester.

Minoritetsspråklige elever og flykninger

I dag er det slik at det er flest minoritetsspråklige elever ved Ørmelen skole og ved Verdalsøra Ungdomsskole. Årsaken er først og fremst at det er i disse skolekretsene de er bosatt. Slik tilhører de naturlig disse skolene. I fremtiden bør kommunen sørge for å bosette flykninger også mer spredt i kommunen, ikke minst for å oppnå en bedre fordeling og integrering. Likevel er det slik at kommunen ved å samle disse på få enheter kan utvikle gode fagmiljø.

Flykningetjenesten skriver i sitt høringssvar at de ønsker at også flykninger skal ha rett til å gå på sin nærscole. Dette ville i dag bli veldig vanskelig ved spredt bosetting, nettopp med tanke på fagmiljøet. Å bygge gode fagmiljø på 10 enheter ville bli utfordrende.

Forskriftsendring

Forslag til endring i skolestruktur får også følger for dagens «Forskrift om skolesområder i Verdal», vedtatt av Verdal kommunestyre under sak 60/09 i møte 31. august 2009.

Endret (§ 2 – ungdomstrinnet) av Verdal kommunestyre under sak 18/13 i møte 2. april 2014

- Dagens barneskolekretser for Ness og Vinne slås sammen til Vinne og Ness skolekrets
- Dagens barneskolekretsgrenser for Stiklestad og Leksdal slås sammen til Stiklestad og Leksdal skolekrets.
- Dagens barneskolekrets for Vuku og Volden slås sammen til Vuku og Volden skolekrets.
- Ungdomsskolekretsen for Vuku ungdomsskole endres slik at Vuku ungdomsskole også tar imot elever fra dagens Leksdal skole, fra og med det skoleår Leksdalselevene starter ved nye Stiklestad og Leksdal skole.

Moderniseringsprogram

Mange er opptatt av hva som vil skje med sin skole, selv om den skal bestå som enhet.

I rådmannens forslag beholdes skolene i Vuku, Stiklestad, Vinne, Verdalsøra og Ørmelen. Av disse skolene er det Stiklestad, Vinne, Vuku og Ørmelen som har behov for renovering og/eller nye bygg.

Ørmelen skole

Ved Ørmelen skole er det bygget ny SFO. Gym-salen og tilhørende lagerrom er oppgradert, og det er nye gymgarderober på bakkenivå.

Det foreslås å ruste opp Ørmelen slik at det blir en fullverdig to-parallell barneskole med rom for endringer i elevtall. Det ventes at Ørmelen er en skolekrets som vil få økt elevtall.

Skolen oppgraderes slik at den tilfredsstiller gjeldende tekniske standard, og de vedtatte retningslinjene for utvikling av skolebygg i Verdal.

Fra arbeidet begynnes med planlegging, prosjektering av skolen, anbudsarbeid og til bygget står ferdig til innflytting må kommunen regne med 2 år.

Vinne og Ness skole

Ness skole slås sammen med Vinne, og dagens Vinne skole renoveres til en fullverdig to-parallell barneskole med rom for inntil 250 elever og 14 klasser.

Skolen oppgraderes slik at den tilfredsstiller gjeldende tekniske standard, og de vedtatte retningslinjene for utvikling av skolebygg i Verdal.

Fra arbeidet begynnes med planlegging, prosjektering av skolen, anbudsarbeid og til bygget står ferdig til innflytting må kommunen regne med 2 år.

Stiklestad og Leksdal skole

Stiklestad og Leksdal skole slås sammen, og det bygges en ny to-parallell barneskole på Stiklestad med rom for inntil 250 elever og 14 klasser.

Den nye skolen bygges slik at den tilfredsstiller den tekniske standard som er gjeldende, og de vedtatte retningslinjene for utvikling av skolebygg i Verdal.

Dagens tomt ligger mellom bekkedalen og fylkesvegen, og det må vurderes om denne skal brukes eller om det skal ses etter alternativ. Muligheter for ny tomt i nærheten av dagens skole bør derfor avklares. Samarbeid med idrettslaget for bygg og uteområde er også en mulighet som vurderes. (jf. Vinne aktivitetspark)

Fra arbeidet begynnes med planlegging, prosjektering av skolen, anbudsarbeid og til bygget står ferdig til innflytting må kommunen regne med 4-6 år.

Nye Vuku barne- og ungdomskole

Vuku barneskole rustes opp til å ta imot elever fra Volden og Garnes. Det er et eldre bygg på barneskolen som ble delvis oppgradert for 9 år siden. Det bygges nytt, større bygg på samme stedet for å ta imot flere elever og flere klasser, og dagens planer med uteområde fullføres.

Fra arbeidet begynnes med planlegging, prosjektering av skolen, anbudsarbeid og til bygget står ferdig til innflytting må kommunen regne med 2 år.

Oppstart

Det første som kan skje uten at bygg nødvendigvis må oppgraderes først er å flytte elevene fra Volden ned til Vuku. Her er elevtallet slik at Vuku kan ta imot elevene fra Volden uten at det blir klassesprekker. Rådmannen ser imidlertid at det blir for liten tid mellom et eventuelt vedtak om dette (19/6-2017 – 20/8/2017) til å planlegge og gjennomføre en overflytting på en god måte høsten 2017. Alle overflyttinger (uansett skole) må planlegges i god tid, og alle elever, foreldre og ansatte må involveres og informeres på en god måte. Mange høringssvar påpeker dette, og rådmannen ønsker å imøtekomme dette.

Tidsplan

Rekkefølge av arbeidet avhenger av kapasiteten til teknisk drift i kommunen, samt kapasitet i markedet. I dag er ikke teknisk drift dimensjonert til flere prosjekt om gangen, og eventuell bygging av nytt helsehus tar kapasiteten i flere år framover på oppfølging av bygg.

Hvis teknisk drift rustes opp personalmessig kan Stiklestad skole planlegges samtidig med oppgradering av de andre skolene. Kommunens samlede investeringsprogram de kommende årene gjør det økonomisk mulig og riktig å øke ressurser for disse prosessene. Det vil bli innarbeidet i kommende økonomiplan og budsjett 2018.

Vinne skole kan bygges først sammen med Vuku, og Ørmelen etterpå. Da kan sannsynligvis være gjort i løpet av en 5 års periode. Prisene som brukes i økonomiperspektivet er overslag. Nøyaktig pris vet vi ikke før løsninger er valgt, og anbud er mottatt.

Forslag på tidsplan:

1. Elevene fra Volden flyttes til Vuku høsten 2018.
2. Planlegging og utbygging/renovering av Vuku oppvekstsenter startes opp høsten 2017. Innflytting for elevene fra Garnes høst 2019. 2 års planlegging og byggetid.
3. Planlegging og utbygging/renovering av Vinne skole startes opp høsten 2017. Innflytting tidligst høst 2019 for elevene fra Ness oppvekstsenter. 2 års planlegging og byggetid.
4. Planlegging og nybygging av Stiklestad skole startes opp vinteren 2018. 4 års planlegging og byggetid. Innflytting tidligst høsten 2022 for elevene fra Stiklestad og Leksdal. (Avhenger av valg av tomt)
5. Planlegging og utbygging/renovering av Ørmelen skole startes opp høsten 2019. Innflytting høst 2021. 2 års planlegging og byggetid.

Denne tidsplanen er kun et forslag, og her må det påregnes at det kan bli endringer både i rekkefølge og tidsbruk.

Likevel brukes denne tidsplanen for å foreta beregninger i det økonomiske perspektivet.

Hvorfor «dagens standard» og tilbygg?

Mange har i høringssvarene vært kritiske til valget av å legge dagens standard (Tek 10) og kommunens mål og retningslinjer for utvikling av skolebygg til grunn for et moderniseringsprogram knyttet til bygningsmassen. Det er krevende å unnlate å legge Tek 10 til grunn siden dette handler om det fysiske arbeidsmiljøet til mellom 2000 og 2500 barn, unge og ansatte. For de som er ansatt på skolene sier Arbeidsmiljøloven § 4-4 første punkt noe om krav til det fysiske arbeidsmiljøet.

For barna er det Opplæringsloven § 9 som regnes som deres arbeidsmiljølov.

Ut fra begge disse lovene er det tydeliggjort et klart definert ansvar for å legge til rette for at barn, unge og ansatte har gode fysiske arbeidsforhold. Opplæringsloven er tydeligst på akkurat dette punktet – og her står det at det fysiske arbeidsmiljøet skal være i samsvar med faglige normer som fagmyndigheter til enhver tid anbefaler. I lys av det, og med en erkjennelse av at bygningsmassen på en rekke skoler også er av en slik alder og bygningsmessig tilstand, er det ikke mulig å skulle legge annet enn dagens standard (tek 10) til grunn når det skal tenkes langsiktig og framtidsrettet for bygningsmassen.

Allerede i dag er det en rekke utfordringer med bygningsmassen slik vi kjenner den, og det har sammenheng med et vedlikeholdsetterslep og med det faktum at mye av den ble bygd for andre måter å tenke både skole og samfunn på. I prosessen med å modernisere bygningsmassen må det ordnes opp i gamle vedlikeholdsbehov, og det må tenkes nytt og framtidsrettet. De senere årene har fokuset på universell utforming kommet sterkt inn for å sikre alle deler av befolkningen likeverdige muligheter til bruk av kommunens bygningsmasse. For kommunen, som har vært pilotkommune på nettopp universell utforming, er det derfor utenkelig å skulle modernisere bygningsmassen uten å skulle gjøre den tilgjengelig også for funksjonshemmede barn. Slike bygningsmessige forhold koster, men hvilke kostnader vil ikke en ekskludering av barn og unge fra fellesskap med sine jevnaldrende ha? Rådet for likestilling av funksjonshemmede støtter kommunens valg av tek 10 i sitt høringssvar, mens andre, spesielt foreldre mener at dette ikke er

nødvendig. Noen foreldre skriver at elevene deres godt kan lage mat på et ordinært klasserom. Lov og forskrift åpner ikke for det.

Skal elever og lærere samarbeide bedre, tilpasse undervisningen på en bedre måte, og etter dagens forventninger og krav fra sentrale myndigheter, så bør elever og lærere ha de fysiske forholdene lagt til rette for det. Det er også slik at det er mulig at deler av dagens skolebygg tilfredstiller «dagens standard» Hvis slike areal skal beholdes så gjør man selvsagt ikke mer enn nødvendig med det arealet. Derfor må det også gjentas at de kostnadsrammer og tall som er lagt inn i høringsnotatet kun er anslag. Den eksakte prisen fås først når arbeide på skolene er detaljplanlagt, og anbud er mottatt.

I lys av barns beste er det viktig at vi sikrer alle elever et godt fysisk arbeidsmiljø som tilfredstiller dagens lover og forskrifter.

Skoleskyss

Mange høringsuttalelser er svært kritiske til at flere barn må kjøre buss til og fra skolen ved endring av skolestrukturen. Det bemerkes at det er uheldig at barn bruker tiden på buss, tid som kunne vært brukt på fritidssysler og lekser. Skoleskyss betegens som negativt i et folkehelseperspektiv, det påvirker miljøet i negativ retning (forurensing), og noen påstår at økt skoleskyss strider mot barnekonvensjonens mening om barns beste. Se ellers vedlegg 1, Oppsummering av høringssvar.

I høringsnotatet finner vi følgende tabell:

I Verdal kommune har ca. 38% av elevene rett på skoleskyss pr. dato. Variasjonen er stor mellom skolene. Ved en skole har alle elever skoleskyss, mens det ved andre skoler nesten ikke er skoleskyss

SKOLER	Antall elever på skolen	Antall elever som har skoleskyss i dag	Prosentandel elever med skoleskyss
Garnes oppvekstsenter	34	22	64,7 %
Leksdal skole	58	54	93,1 %
Ness oppvekstsenter	61	28	45,9 %
Stiklestad skole	190	41	21,6 %
Verdalsøra barneskole	338	86	25,4 %
Verdalsøra ungdomsskole	405	175	43,2 %
Vinne skole	193	31	16,0 %
Volden skole	28	28	100,0%
Vuku oppvekstsenter	244	226	92,6 %
Ørmelen skole	284	11	3,8 %
Totalt antall	1835	702	38,0 %

Med alternativ 3 i skolestruktursaken er det 49 flere elever som må ha buss-skyss til/fra skolen. Antall busselever i Verdal kommune øker med 2,7%.

I skyssreglement for grunnskolen i Nord-Trøndelag vedtatt av Fylkesrådet i 2012 sies det:

- Skoleskyssen skal organiseres slik at elevene får en akseptabel reisetid. I vurderingen blir gangtid, ventetid og tid på transportmiddel sett i sammenheng. I tillegg blir elevens alder vektlagt. Ved organisering av skyss for 6-åringene er det viktig at reisetiden blir så kort som mulig. Organisering av skyssen skal være mest mulig rasjonell og økonomisk forsvarlig. Hva som er akseptabel reisetid må derfor avgjøres etter en konkret vurdering. Ved valg av annen skole enn nærskolen, delt bosted og midlertidig bosted må det aksepteres økt reisetid.

Under finnes en beregning av økt tidsbruk på skolebuss hvis alternativ 3 blir vedtatt.

Beregningene er gjort ut fra hvor dagens elever er bosatt. Det er innhentet fra busselskapene hva angår ruter, antall stopper etc. I tidsbruken ligger inne den tiden det tar å slippe av/på passasjerer.

Det er ulikt antall stoppesteder (av- og påstigning) på de ulike sterkningene, noe som påvirker total kjøretid.

[Volden skole til Vuku](#)

Ved Volden skole har alle skoleelevene skoleskyss da fv. 757 og fv. 160 er klassifisert som særlig trafikkfarlig veg. I tillegg har mange elever også så lang avstand til skolen at det gir rett til skoleskyss.

Eleven som i dag har lengst skolevei bor 8,6 km fra skolen, en tur som tar 18 min. med buss.

(inkl. stopp) .

Fra Volden skole til Vuku oppvekstsenter er det 11,3 km. Denne turen tar 18 min.

(Færre stopp fra Volden og ned)

Denne eleven ville fått en busstur på 36 min. til Vuku oppvekstsenter.

Høsten 2018 er det en skolestarter fra Vera. Skoleveien for denne eleven til Volden skole vil være 35,6 km og gi en reisetid på 53 min. fra heimen til Volden skole. Fra Vera til Vuku oppvekstsenter vil det bli en kjøretid på 71 min.

Den totale tiden på buss en veg til/fra vil øke med 18 min for de elevene som bor øst for Volden skole.

[Garnes skole til Vuku](#)

Ved Garnes oppvekstsenter har 22 av 34 elever skoleskyss nå. Fv. 72 er klassifisert som særlig trafikkfarlig veg, noe som gjør at flere elever har skyss selv om ikke avstanden tilsier det.

Ved å flytte alle elevene i Garnes til Vuku, vil alle elevene få busskyss.

De elevene som i dag har lengst skoleveg (2 elever) bor 19 km fra Garnes skole. De bruker i dag 25 min. til skolen inkl. stopp. Resten av skyssellevne har betydelig kortere avstand til skolen.

Fra Garnes oppvekstsenter til Vuku oppvekstsenter er det 6,7 km beregnet til 15 minutters kjøretid inkl. stopp.

De to eleven som bor lengst fra skolen vil da bruke 40 min i buss en vei fra heimen til Vuku oppvekstsenter.

Ness skole til Vinne

Av et totalt elevtall på 61 elever ved Ness skole har 28 skoleskyss i dag. Alle elever ved Ness vil ha behov for skoleskyss om de skal gå på Vinne skole.

Eleven som nå har lengst avstand til skolen bor 9,6 km fra Ness oppvekstsenter, og har en reisetid en vei på 17 min. inkl. stopp. Fra Ness oppvekstsenter til Vinne skole er det 7 km som tar 16 minutter å kjøre inkl. stopp. Den eleven som har lengst reisetid vil da få en totaltid fra hjemmet til Vinne skole 33 min.

Leksdal til Stiklestad skole

I Leksdal er det omtrent alle elevene som har et busstilbud. (I dag 54 av 58 elever)

Den som bor lengst unna skolen har 7,9 km til skolen og bruker 25 minutter til skolen i buss.

Det er også 3 elever som har kortere veg til skolene, men som med dagens bussrute blir med bussen på en lengre runde og bruker 35 minutter til skolen.

Fra Leksdal skole til Stiklestad skole er det 8,7 km. Med stopper vil denne strekningen kunne ta 15 minutter. Totalt vil den som bruker lengst tid i buss i dag til Leksdal skole, få en reisetid på 50 minutter til Stiklestad skole.

Barns beste

I lys av barns beste er det utfordrende at en strukturendringer medfører noe lengre tid på buss, og at det blir en økning i busselever på 2,7%. Men ulempen som dette medfører anses som mindre enn gevinstene som oppnås gjennom en mer likeverdig ressursfordeling for alle elever.

Konklusjon:

Alle elever med skoleskyss, bortsett fra de elever som i fremtiden bor i Vera vil ligge innenfor akseptabel reisetid med buss. Da er ikke avstanden fra heimen til buss på/av stigning tatt med. I snitt blir økningen i busstid på et sted mellom 15 og 18 minutter en vei.

Det vil mest sannsynlig bli endringer i bussrutene som en følge av strukturendring, noe som kan korte inn reisetiden. Vi har ikke tatt høyde for denne typen endringer ved beregning av reisetid.

For de minste elevene vil erfaringsmessig mange velge et SFO tilbud. Det betyr at de vil ha foreldreskysstid til skole, noe som vil korte ned på resietiden. (Ungår av/påstigning).

Det Økonomiske perspektivet

Det vises her først og fremst til økonomiplan 2017-2020 hvor 6 prinsipper gjentas fra tidligere økonomiplaner i kommunen:

- 1. Sterkt fokus på ledelse, samhandling og helhet for effektiv tjenesteproduksjon.*
- 2. Vurderinger om vi har riktig organisatorisk og geografisk bærekraftig struktur må fortsette.*
- 3. Kontinuitet og samordning av hjelpetjenestene for å skape «vinnerne på morgendagens arbeidsmarked». Programmet «De utrolige årene» (DUÅ) prioriteres som virkemiddel.*
- 4. Effektivitet i arbeidsprosesser, spesielt innen «volumtjenester».*
- 5. Et gjennomgående folkehelseperspektiv og mål om at folk skal mestre eget liv.*
- 6. Infrastruktur må bygges for effektiv kommunal tjenesteyting.*

I tillegg til bestillingen fra kommunestyret som direkte angår denne saken, må også prinsippene fra økonomiplanen legges til grunn.

I gjeldende økonomiplan ligger det inne en driftsinnsparing på skolestruktur på 1,2 mill kroner i 2017, 3,9 mill i 2018, 5,4 mill i 2019, 7,4 mill i 2020 og 10 mill i 2021.

Flere høringssvar mener derfor at skolestruktursaken har vært en del av en budsjettprosess. Budsjettprosessen ble oppspillsprosess, men medførte ingen realitetsdrøftinger. Prosessen har stått på egne ben etter kommunestyrets vedtak i PS 106/16. Formannskapet erkjente høsten 2016 at driftsøkonomien for Verdal kommune var under hardt press, også på skole/sfo området. Det ble derfor igangsatt arbeid med å tenke nytt rundt skolestrukturen. Et eksempel på hvordan dette kunne gjøres ble laget i forbindelse med økonomiplanen 17-20. Når planen ble vedtatt inneholdt den derfor en forventet innsparing frem i tid, men kommunestyret vedtok samtidig pkt. 10 og 18 i PS 106/16, altså en bredere inngang til en ny skolestruktursak.

Rådmannen ser at en strukturendring fra høsten 2017 vil være krevende, da det som tidligere sagt blir kort tid for foreldre, elever, ansatte og administrasjon å få gjort endringer innen høsten 2017. Derfor må det arbeides for å finne en alternativ inndekning for de foreslåtte driftsinnsparingene som ligger i 2017. Det lyttes dermed til høringssvarene som påpeker at endringer allerede fra høsten 2017 ikke bør iverksettes.

Gjennom vedtak om endret skolestruktur nå blir ikke skolestruktursaken en del av en budsjettsak, men budsjettet blir en følge av en vedtatt fremtidig skolestruktur.

Driftsinnsparinger knyttet til ny struktur kan derfor ikke påregnes før høsten 2018 .

KS Konsulent og kostra

I høringsnotatet er det presentert beregninger foretatt av KS konsulent som viser de 3 viktigste faktorene som utgjør kostnadsforskjellene mellom ellers like kommuner når det gjelder skoledrift.

1. Gjennomsnittlig skolestørrelse
2. Grad av spesialundervisning
3. Lønnsnivå

I tillegg vet vi ut fra KOSTRA at Sfo i Verdal drives uforholdsmessig dyrt i forhold til andre kommuner.

Spesialundervisning har vi jobbet med å få redusert over år. Dette arbeidet må fortsette med uforminsket styrke. Dette fordrer likevel at rammevilkårene for skolene for å kunne drive tilpasset undervisning må være til stede. Da må det settes av en større grad av ressurser til såkalt «ordinær undervisning» (all undervisning minus spesialundervisning).

Lønnsnivået bestemmes stort sett av sentrale lønnsforhandlinger gjennom ordnære lønnsforhandlinger, og styres i liten grad av kommunen. Ellers er det de ansattes ansiennitet og utdanningsnivå som er lønnsdrivere. Kompetansen er høy i Verdal kommune på lærersiden, mens ansiennitetsnivået er lavt (ung lærerstab). Lederlønningene i Verdal kommune er heller ikke høyere enn hos sammenlignbare kommuner.. Her er det altså lite å hente.

Men, det er mulig å gjøre noe med gjennomsnittlig skolestørrelse. Verdal vil ha en gjennomsnittlig skolestørrelse på 169 elever pr. skole i 2022 med dagens skolestruktur. Landsgjennomsnittet for skolene i Norge lå på 218 i 2015. Med alternativ 3 vil gjennomsnittlig skolestørrelse i 2022 bli 229 for barneskolene og 275 på ungdomsskolene. Dette vil være et viktig, og etter rådmannens vurdering et nødvendig grep å ta de nærmeste 2-10 årene for å få ned driftskostnadene.

I tillegg har vektingen av rammeoverføringer fra staten endret seg de siste årene. Mange kommuner har gjennomført endringer i skolestruktur, og økt gjennomsnittlig skolestørrelse. Ofte med samme begrunnelser som i vår kommune, lavere fødsels- og elevtall. Videre får vi en større andel av eldre befolkning. Derfor har vektingen av rammeoverføringene også endret seg slik at eldre nå vektes mer enn tidligere, og 6-15 åringer vektes mindre. Dette får store utslag for inntektssiden til Verdal kommune, og dette er grundig belyst tidligere i høringsnotatet av 01.03.2017. De 5 siste årene har Verdal kommune hatt lave fødselstall. Så lave fødselstall (rundt 150 fødsler pr. år) har ikke kommunen hatt siden 1960. Dette betyr at kommunen må møte dette utfordringsbildet, og det må igangsettes prosesser så raskt som mulig.

Økonomisk helehetsperspektiv

Noen av høringsuttalelsene har etterlyst at en skolestruktursak må settes inn i en mye større sammenheng, og noen etterlyser det som beskrives som et makroperspektiv. At det nå jobbes med å utrede endringer i driftsstrukturen på skole er nettopp en erkjennelse av at det må ses stort. Alternativet til å endre dagens struktur innebærer å opprettholde en måte å drive skole på som i stor grad opprettholder utgiftssiden kombinert med en stadig synkende inntektsside. Dette vil kunne gjennomføres ved å omfordele midler internt i

kommunen, men da må det ses på helhet. Det er vanskelig å hente ressurser fra andre deler av oppvekstsektoren, for i dag driftes barnehagene ekstremt kostnadseffektivt. I forhold til hjelpetjenestene, PPT, barnevern og helsestasjon er det også lite å hente. Den største av de tre tjenestene, barnevern, driftes på samme vis som barnehage meget kostnadseffektivt. Å skulle finne midler til å opprettholde dagens skolestruktur vil da i all hovedsak måtte gjennomføres ved å hente midler fra det andre store området i kommunen, helse- og velferd. Dette området er imidlertid selv inne i viktige endringsprosesser for å omstille sine ressurser for å forberede seg på å bygge framtidens eldreomsorg. Å hente midler fra dette området er mulig, men ikke uten at det vil få vesentlige følger for tjenestenivået. Med et framtidsbilde hvor det blir flere eldre og færre barn vil sikkert noen også sette spørsmålsteget ved om det blir riktig å omfordele midler fra tilbudet som eldre skal ha til fordel for tilbudet som barn og unge skal ha. Å stå i slike tøffe prioriteringsdilemmaer er en del av hverdagen i en minsteinntekstkommune som Verdal, og derfor har også økonomiplanen de senere årene vært tydelig på at det må foretas prioriteringer, og at det må jobbes med kvalitet, standardsetting og driftseffektivitet.

Økonomien i alternativ 3

Det har som tidligere nevnt blitt framsatt en del kritiske bemerkninger i høringene angående de tall som er lagt til grunn for økonomien i de ulike forslagene. **Rådmannen mener likevel at det er riktig å fokusere på retningen i forslagene.** Skulle man kun lagt vekt på de økonomiske forhold ville alternativ 2a vært det riktige å velge. Dette alternativet oppleves av de fleste som har gitt høringsuttalser som meget dyptgripende og det innebærer en sterkt sentralisert struktur. På bakgrunn av dette, og med en erkjennelse av at det kan være formålstjenelig å å bevare en viss desentralisert skolestruktur, så legges det her opp til å velge alternativ 3.

Tabell over investeringskostnad ved de ulike alternativene

	Alternativ 1	Alternativ 3	Alt 2a	Alt 2b	Alt 2c
Volden	10				
Garnes	32				
Ness	57				
Ørmelen	97	97		97	
Stiklestad	59	165			165
Vuku	58	93	105	78	78
Leksdal	20				
Vinne	68	110	110	68	68
Verdalsøra U & B	0	0	15	15	15
Ny U skole			285	285	285
	401	465	515	543	611
Av dette					
Avskrivningstid 20 år	401	300	215	243	146
Avskrivningstid 40 år	0	165	300	300	465

Innsparing på drift:

Det er foretatt beregninger på hvor mye som kan spares på ren skoledrift som følge av å velge alternativ 3. Disse tallene er for moderate anslag å regne, og erfaringer fra andre

kommuner som har gjennomført lignende strukturendringer viser at det ofte spares mer enn de opprinnelige beregningene

Ved å velge alternativ 3 blir det 6 enheter i kommunen, noe som medfører et mulighetsrom på økonomiske driftsinnsparinger.

Kommunen investerer omlag 465 millioner i skolebygg fordelt på 4 lokasjoner i neste 5-års periode, og her vil ikke alle investeringer komme samtidig.

Med rådmannens forslag til tidsplan for strukturendringer og byggeprosess vil følgende tall for driftsinnsparinger kunne legges inn i budsjettene i årene fremover:

Årlige driftsinnsparinger : (Avrundet til nærmeste 10 000)					
År.:	Nye Vuku		Nye Vinne		Sum:
2018	kr	820 000	kr	-	kr 820 000
2019	kr	3 840 000	kr	1 530 000	kr 5 370 000
2020	kr	6 470 000	kr	3 670 000	kr 10 140 000
2021	kr	6 470 000	kr	3 670 000	kr 10 140 000
2022	kr	6 470 000	kr	3 670 000	kr 12 260 000
2023	kr	6 470 000	kr	3 670 000	kr 15 230 000

Her er ikke ekstra skysskostnad trukket fra med 400 000 kr pr. år totalt når alle endringer er gjort.

Kapitalkostnader:

Kapitalkostnader: (i mill. kroner pr. år)			
År:	Renter	Avdrag	Sum Kapital
2018	3,0	0,0	3,0
2019	7,5	5,1	12,6
2020	9,0	12,6	21,6
2021	11,5	15,0	26,5
2022	14,0	17,1	31,0
2023	14,0	19,1	33,1
2024	14,0	19,1	33,1
2025	14,0	19,1	33,1

Konklusjon

Ved å velge alternativ 3 investerer kommunen 1,1 mill mer enn i forslaget som innebærer en uendret skolestruktur. Dette medfører at alternativ 3 utgjør 33,1 mill i økte kapitalutgifter. Samtidig muliggjør alternativ 3 at det spares inn ca. 15 millioner i årlige driftsutgifter, noe som ikke er mulig med dagens skolestruktur. Gjennom å velge alternativ 3 oppnås det en helt nødvendig og framtidsrettet modernisering av bygningsmassen, samtidig som det også oppnås en langt mer robust og kostnadseffektiv driftsstruktur.

Kilder:

Aadne Aasland, Susanne Søholt, Jan-Tore Berghei (2017) – Skolenedleggelse i distriktene, By- og regionforskningsinstituttet NIBR, Høgskolen i Oslo og Akershus

Edwin Leuven, Sturla A. Løkken – (2017) - Long term impacts of class size in compulsory school, SSB

Nicolai Ramstad (2014) - Gir økt skolestørrelse bedre elevresultater?, Institutt for samfunnsøkonomi - NTNU

Helge Sandvig Thorsen (2016) - Essays on production of knowledge capital – doktorgradsavhandling ved NHH

Agnete Wiborg (2008) - «Sentraliseringens pris- eller gevinst? - Nordlandsforskning

Nytt aktivitetstilbud på Stekke

Saksbehandler: Anne Kari Haugdal	Arkivref: 2015/806 - /
E-post: anne.kari.haugdal@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74048572	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet	14.06.2017	24/17
Verdal formannskap	15.06.2017	66/17
Verdal kommunestyre	19.06.2017	57/17

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret i Verdal tar innbyggerinitiativet til orientering, og ber rådmannen realisere dag-, lærings- og mestringstilbud på Stekke innen 1.august 2017.

Vedlegg:

1. Fagforbundets pensjonistgruppe
2. Innbyggerinitiativet v/Mona Breiding Lersveen
3. Eldrerådet
4. Elvepromenaden Borettslag
5. Samordning av dagtilbud i Verdal – Rapport fra RO i juni 2015.
6. Notat datert 05.04.17 til formannskapet vedr. Stekke kafé.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger: Hva er Verdal kommunes boligpolitikk – virkemidler som tas i bruk

Rådmannen orienterte Formannskapet i sak 045/17 om nedleggelse av Stekke kafè, se vedlagte notat. Nedlegging av Stekke kafè har skapt engasjement blant innbyggere, og det ble tatt et innbyggerinitiativ som resulterte i 335 underskrifter. Antallet underskrifter er tilstrekkelig for at saken skal behandles av kommunestyret, jf Lov om kommuner og fylkeskommuner §39a punkt 1.

I tillegg til innbyggerinitiativet har tre organisasjoner og en enkeltperson sendt brev til kommunen i sakens anledning:

10.04.2017: Fagforbundets pensjonistgruppe
11.04.2017: Innbyggerinitiativet v/Mona Breiding Lersveen
24.04.2017: Eldrerådet i Verdal
10.05.2017: Elvepromenaden Borettslag

Innbyggerinitiativet, Fagforbundet pensjonistforbund og Elvepromenaden Borettslag er opptatt av den funksjon Stekke kafè har som arbeidsplass, lærlingebedrift, sosial arena, møtevirksomhet og integreringsfremmende virksomhet. Det gis uttrykk for at kafeen ikke har vært en økonomisk belastning for kommunen, snarere tvert imot med tanke på bedre livskvalitet og trivsel. Det anføres at kaféen er viktig for beboerne i området, både på dag- og kveldstid. Det er et sterkt ønske om at kafeen skal bestå.

En henvendelse gir uttrykk for at de er positiv til at det planlegges en samlokalisering av lokalene slik at flere kan benytte seg av de aktiviteter som det legges til rette for. Det er ønskelig at det vurderes videre drift av kafeen og at det informeres om hvilke aktiviteter som er tenkt satt i gang og hvem som er målgruppen. Det påpekes at det er behov for en felles arena for beboere i omsorgs- og treningsboliger, og at det må ivaretas i det nye tilbudet, og at det ikke blir begrensninger for de som bor i omsorgsboligene.

Dagens status ved Stekke kafè.

Koordinator for dag-, lærings- og mestringstilbud, virksomhetsleder integrering og mangfold har fått følgende informasjon av daglig leder om aktivitetene som foregår på Stekke kafè:

- Det er ca. 20-25 personer som er innom for å spise middag, dessert og kaffe hver dag mellom 10.00-14.00. det sosiale ved å spise sammen er viktig. enkelte besøkende av kafeen får bistand til å spise middag.
- Daglig leder har tatt initiativ til kortspill på torsdag ettermiddag og malerklubb på ettermiddag, åpent for alle annenhver mandag.
- Februar og mars er årsmøtetid og lokalene leies av f.eks. borettslag, diabetesforeningen og FFO. det legges til rette for hyggekvelder som arrangeres av Stekke pårørendeforeningen og det skjer 5-6 ganger i året med f.eks. grilling sankthansaften og julemiddag.
- Verdal kommunale kulturtjeneste har inngått en samarbeidsavtale med elevbedriften «spre glede» i perioden skoleåret 2016-2017. de har gjennomført 3 arrangement ved Stekke kafè i løpet av skoleåret.

Integrering og mangfold har siden i 2010 brukt Stekke Kafè som språk- og arbeidsplass. Det har vært en bra praksisplass for de som har fått denne muligheten. Mange har gjennom sin praksis blitt bedre i norsk, og lært om norsk samfunnsliv.

Dagtilbudet Kontakten er lokalisert på Stekke. Lavterskeltilbud tilrettelagt for brukere som har psykiske helseproblemer, og er åpent 2 dager per uke.

Samordning dag-, lærings- og mestringstilbud i lokalene på Stekke fra 1.august 2017.

Samordningsprosessen:

Det nye aktivitetstilbudet på Stekke omfatter samkjøring av mange aktører. Så langt er følgende avklart:

- Det er engasjert en koordinator som skal koordinere aktivitetene og samarbeidet mellom de ulike aktivitetstilbudene. Koordinatorstillingen lyses ut som fast stilling.
- Dagtilbudet Kontakten blir en del av det nye aktivitetstilbudet fra 1. oktober 2017. Det pågår en kartlegging av dagens deltakere sine interesser og hva de ønsker å bidra med i det nye aktivitetstilbudet. Kontakten har en ansatt i 50% stilling. Den ansatte får tilbud om å fortsette i det nye aktivitetstilbudet.
- Hjemmetjenesten og institusjonskjøkkenet har tatt ansvar for informasjon og veiledning til beboerne på stekke om matombringertjenesten (frokost, middag og kveldsmat) som tilbys av kommunen. det er mulig for pårørende å kjøpe middag. Beboere på Stekke får tilbud om matombringning i egen leilighet eller i fellesarealet hvis ønskelig. eventuelle behov for tilrettelegging/bistand knyttet til måltid vil gis som praktisk bistand etter søknad. dette er i samsvar med kommunens praksis forøvrig.
- Kulturtjenesten bidrar med formidling av ulike kulturaktiviteter i samarbeid med dag-, lærings- og mestringstilbudet.
- Det pågår en prosess for å avklare hvor dag-, lærings- og mestringstilbudet får sin faglige organisatoriske tilknytning
- Frivillig Verdal blir en samarbeidspartner i aktivitetstilbudet fra 1.august 2017. Frivillig Verdal skal ha ansvar for å drifte enkel kaffeservering som er åpent for alle i åpningstiden.

Åpningstid

Aktivitetstilbudet vil ha åpningstid mandag til fredag 0900 – 1500 i oppstarten.

Åpningstiden blir utvidet til 2 kvelder i uken og lørdager utover høsten 2017.

Aktivitetstilbudets målgruppe

Alle innbyggere i Verdal som har behov for daglig aktivitet gis mulighet til å benytte seg av kommunalt aktivitetstilbud.

Aktivitetstilbud

Lokalene på Stekke blir et knutepunkt for kommunale tilrettelagte aktiviteter.

Knutepunktet skal bidra til et mangfold av aktivitetstilbud for aldersgruppen 18 år og oppover. Det legges opp til høy grad av brukerstyring med fokus på målgruppens interesser og ressurser. Noen kan være bidragsytere for andre, mens andre trenger støtte for å kunne delta i aktiviteter. Den enkelte sin opplevelse av mestring krever et mangfold av aktiviteter fordi vi er ulike. Dette krever samhandling med andre tjenester innad i kommunen, med private aktører og frivillig lag og organisasjoner. Koordinatorrollen får oppgaven med å tilby rett aktivitet, til rett person til riktig tid. Samhandling mellom

Verdal kommune og Verdal frivillig vil bidra til at lokalene på Stekke blir et sosialt knutepunkt.

Skjematisk framstilling av Stekke som knutepunkt for aktivitetstilbudet i kommunen:

Vurdering:

Rådmannen viser til sitt notat til formannskapet vedrørende Stekke kafè av 5.april 2017, hvor helse- og omsorgstjenestens endrede arealbehov sammenfaller i tid med at de ansatte ved Stekke kafè nærmer seg pensjonsalder. En samlet vurdering tilsier at tidspunktet er kommet for å gjøre

alvor av en mangeårig diskusjon om å utvikle drifta av Stekke kafè. det engasjement saken har vist vurderer rådmannen som positivt og synliggjør verdien av å ha et knutepunkt for sosial deltakelse og aktivitet på Stekke.

Rådmannen vurderer at lokalene på Stekke er godt egnet som knutepunkt for et samordnet dag-, lærings- og mestringstilbud. Flere innbyggere vil få muligheten til å delta i et aktivitetstilbud ut fra egne interesser og ressurser. Det legges opp til en opptrapping av aktivitetstilbudet åpningstider til enkelte kvelder og helger utover høsten.

Samarbeid med verdal frivillig gjør at det fortsatt vil være rom for sosialt samvær med mulighet for enkel servering i Verdal frivillig sin regi.

Matservering for de som bor i omsorgsboliger på stekke blir ivaretatt gjennom kommunens helse- og omsorgstjenester. Deltagerne ved kontakten vil få et bedre tilbud og tilbudet blir mer tilgjengelig ved at det blir åpent flere dager enn i dag. integrering og mangfold sine deltagere vil få tilgang på flere oppgaver og aktiviteter noe som er en styrke for norskopplæring og samfunnsdeltakelse.

Oppsummert vurderer rådmannen at den samhandling det legges opp til i det nye dag-, lærings- og mestringstilbudet, vil omfatte flere innbyggere og være mer framtidsretta og hensiktsmessig for målgruppen.

Brann- og redningsberedskap i Verdal

Saksbehandler: Jostein Grimstad	Arkivref: 2016/5989 - /
E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74 04 82 59	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Verdal formannskap	15.06.2017	67/17
Verdal kommunestyre	19.06.2017	58/17

Rådmannens innstilling:

1. Det inviteres til å etablere interkommunalt selskap (IKS) sammen med Levanger kommune for brann- og redningsordning. Kommunestyret ser det som naturlig å rette henvendelse til Frosta og Stjørdal også i forbindelse med slik etablering.
2. Det etableres heltidspersonell med kasernert vakt innenfor ordinær arbeidstid.
3. Det skal være brannstasjon for kasernert mannskap og deltidsmannskap i Verdal kommune. Kostnader for å etterkomme Arbeidstilsynets pålegg inntas i økonomiplan 2018 – 2021. I denne prosessen må logistikk og bygninger sees i sammenheng med øvrig kommunal tjenesteproduksjon.

Vedlegg:

1. [Utredning framtidsbilde Brann og redning](#), PS 7/17, Samkommunestyret 7. februar 2017.
2. Utbedring av Verdal brannstasjon – sluttrapport utredningsgruppe.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

1. [PS 98/16](#), Avvikling av Innherred samkommune.
2. [PS 18/17](#), Organisering av samarbeidsløsninger etter oppløsning av Innherred samkommune.
3. Meld. St. 10 (2016–2017) [Risiko i et trygt samfunn — Samfunnssikkerhet](#)
4. [Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen](#)

Saksopplysninger:

Kommunestyret behandlet 28.november 2016 (PS 98/16) første sak om avvikling av Innherred samkommune. I denne ble retningen for oppdeling lagt, men også et viktig spor for videre samarbeid i vedtakets punkt 1:

Levanger og Verdal kommuner er godt tjent med fortsatt bredt samarbeid etter avvikling av Innherred samkommune. En samarbeidsstrategi er grunnperspektivet i arbeidet med avvikling av Innherred samkommune. På sikt kan formalisert samarbeid utvikles med hensyn til innhold og flere samarbeidskommuner innen flere områder.

Rådmennene i kommunene har lagt dette som grunnleggende viktig i det videre arbeidet, men samtidig også holdt prinsipielle linjer for splittingen i tråd med kommunestyrenes retningsangivelser. Kommunestyret kunne derfor i møte 27. mars 2017 (PS 18/17) vedta innrammingen for samarbeidsløsninger etter oppløsning av Innherred samkommune. Men kommunestyret i Verdal gjorde et eksplisitt vedtak om brann- og redningstjenesten, som del av dette:

7. *Kommunestyret ser at Verdal kommunes brann- og redningstjeneste bør inngå/være tilknyttet et større samarbeid.
Kommunestyret ber om at det utredes flere alternativer og med ulike samarbeidskonstellasjoner.
Kommunestyret vektlegger tilstedeværelse i Verdal kommune med egen brannstasjon.*

Dette må også sees sammen med sak i samkommunestyret 7. februar 2017, utredningen om fremtidsbilde for Innherred samkommune Brann og redning, med følgende vedtak:

Samkommunestyret tar utredning om fremtidsbildet for brann- og redningstjenesten i kommunene til orientering.

*Samkommunestyret anser utredningen som et godt utgangspunkt for deltakerkommunene å utrede og drøfte videre samarbeidsmuligheter ut fra.
Videre utredninger og drøftinger om brann- og redningstjeneste fases sammen med avviklingsprosessen for øvrige tjenester i Innherred samkommune.*

Frosta kommune har i dag et samarbeid med brann- og redningstjenesten. Dette må ivaretas i den videre prosessen.

Vurdering:

Innledningsvis vil rådmannen anføre at noen vesentlige momenter synes å ha blitt viet for liten oppmerksomhet i debatten så langt: befolkningstall og struktur for tilstedeværelse.

Befolkningstall

For det første viser befolkningstallene i SSB følgende m.h.t. antall bosatte i tettstedet Verdalsøra (Vinne er inkludert i Verdalsøra, da Vinne ikke har egen kode i statistikken):

Tabell: 04859: Areal og befolkning i tettsteder (T)

[Logg inn](#)

Rotér tabell   Sorter tabell   Rediger tabell   Vis grafisk   Lagre som

Vis kode/tekst   Kurve   Excel

Areal og befolkning i tettsteder, etter tettsted, tid og statistikkvariabel

	2012	2014	2016
	Bosatte	Bosatte	Bosatte
7068 Verdalsøra	7 840	8 039	8 208

Fotnote(r):
Ikke medregnet personer uten opplysninger om bostedstrøk.

[Vis i eget vindu](#) [Skriv ut](#)

Samme tabell inkl. Forbregd/Lein og Trones:

Tabell: 04859: Areal og befolkning i tettsteder (T)

[Logg inn](#)

Rotér tabell   Sorter tabell   Rediger tabell   Vis grafisk   Lagre som

Vis kode/tekst   Kurve   Excel

Areal og befolkning i tettsteder, etter tettsted, tid og statistikkvariabel

	2012	2014	2016
	Bosatte	Bosatte	Bosatte
7062 Trones	417	396	398
7066 Forbregd/Lein	760	795	816
7068 Verdalsøra	7 840	8 039	8 208

Fotnote(r):
Ikke medregnet personer uten opplysninger om bostedstrøk.

[Vis i eget vindu](#) [Skriv ut](#)

Forskrift om dimensjonering og organisering av brannvesen sier følgende om folketall mellom 8.000 og 20.000 innbyggere i tettsted:

I tettsteder med 8.000 - 20.000 innbyggere skal beredskapen være organisert i lag bestående av heltidspersonell med kasernert vakt innenfor ordinær arbeidstid. Utenfor ordinær arbeidstid kan beredskapen organiseres i lag bestående av deltidspersonell med dreierende vakt, men hvor utrykningsleder har brannvern som hovedyrke. Støttestyrke, jf. § 5-2, kan være deltidspersonell med dreierende vakt.

Kravet er altså *heltidspersonell med kasernert vakt innenfor ordinær arbeidstid*. Utenfor arbeidstid ikke krav om kasernert mannskap. Det er tre måter å oppfylle kravet om kasernering på i Verdal:

- Felles kasernert mannskap for Levanger og Verdal som dekker begge tettsted, dvs kasernert mellom krysset E6/Fv72 og Mule.
- Eget kasernert mannskap på dagtid i både Levanger og Verdal kommune.
- Deltidspersonell med kjøp av støttestyrke fra kasernert mannskap i Levanger kan være en løsning gitt godkjenning fra DSB (andre kasernerte løsninger blir for langt unna).

Rådmannen vil være tydelig på at det er alternativene A og B som er de mest framtidsrettede for kompetanseutvikling og driftsforutsigbarhet.

Organisering versus tilstedeværelse

Utredningen «Fremtidsbildet av brannordningen» er ikke utelukkende en utredning om organisering. Det viktigste perspektivet er å skape en lokal brannordning med tilstedeværelse som står seg uansett nasjonal organisatorisk struktur for brann- og redningsvesenet.

Meld. St. 10 (2016–2017) Risiko i et trygt samfunn — Samfunnssikkerhet passerte Statsråd 9. desember 2016, men er ikke behandlet i Stortinget enda. I denne kan bl.a. leses:

«Regjeringen mener det er behov for færre og større brann- og redningsvesen. Større enheter som legger til rette for ledelse på heltid, vil gi bedre muligheter til å utvikle lederrollen. Større brann- og redningsvesen gir også mulighet til å etablere fag- og kompetansemiljøer med bred erfaring og kunnskap innenfor forebygging, håndtering av hendelser og samvirke med andre aktører. Dette er spesielt viktig ved håndtering av store og komplekse hendelser.»

I utredningen «Fremtidsbildet» legges det opp til både organisering og tilstedeværelse egnet til å møte denne utfordringen, både som fellesskap mellom Levanger og Verdal, men også organisatorisk i stand til å inngå i større strukturer.

Alternativene

I utredningen til samkommunestyrets møte 7. februar ble det tatt utgangspunkt i seks mulige scenarier for den organisatoriske dimensjonen:

1. Fortsette med dagens geografiske inndeling, i ny samarbeidsmodell
2. Splitte opp i to enheter, som før sammenslåingen
3. Gå nordover, sammen med Brannvesen Midt
4. Gå sørover, sammen med brannvesenet i Stjørdal kommune
5. Gå sørover, sammen med Trøndelag Brann- og redning
6. Inngå i en samlet organisering for Nord-Trøndelag eller Region Trøndelag.

Rådmannen vurderer debatten i Verdalspolitikken og vedtaket på dette punktet i PS 18/17 slik at:

1. Fortsette med dagens geografiske inndeling, i ny samarbeidsmodell er tilstrekkelig utredet i sitt grunnlag. Valg av organisasjonsform m.v. gjenstår.
2. Splitte opp i to enheter, som før sammenslåingen i den forstand at Verdal skal gå tilbake og opprette separat brann- og redningsvesen ikke er aktuelt.
6. Inngå i en samlet organisering for Nord-Trøndelag eller Region Trøndelag, trengs ikke ytterligere vurderinger i og med at det er en løsning som p.t. ikke finnes.

Denne utsjekkingen innebærer at det i denne omgang i hovedsak vil dreie seg om å se dagens samarbeidsløsning opp mot alternativene:

3. Gå nordover, sammen med Brannvesen Midt
4. Gå sørover, sammen med brannvesenet i Stjørdal kommune
5. Gå sørover, sammen med Trøndelag Brann- og redning

Kjøpe ledelse i annet brannvesen

Det er også uttrykt i folkevalgte møter at det også er en mulighet å være selvstendig brann- og redningsvesen, men kjøpe inn ledelsesfunksjoner fra annet brannvesen. Dette er slik løsning Frosta kommune i dag har med Innherred samkommune, og er etter rådmannens skjønn en løsning som passer godt hvor en mindre kommune kan støtte seg på et større kompetansemiljø. Dette gir grunnlag for effektiv og kvalitativ ledelse av mindre deltidsbrannvesen. Slik er ikke situasjonen for Verdal. Det politiske postulatet «viktigheten av å ha blålysetater i byen» - og Verdals størrelse isolert sett - harmonerer ikke med å da sette bort ledelsen til annen kommune/brannvesen. Slik løsning vil skape et eget lokalt brann- og redningsvesen, men ledelsen blir satt bort til andre. Løsningen fremstår som kunstig for Verdal kommune sin del, og innebærer å bryte opp et samarbeid for å kjøpe ledelsesfunksjoner eksternt. Denne tilnærmingen vies derfor ikke mer oppmerksomhet.

Alternativ sørover

4. Gå sørover, sammen med brannvesenet i Stjørdal kommune

Løsningen isolert sett innebærer å terminere dagens samarbeid med Levanger kommune, for så å søke å etablere ny løsning med Stjørdal kommune, som har kommunalt brannvesen. Etablering av nytt samarbeid med annen kommune betinger som hovedregel (gitt at det er enighet om å etablere fellesskap) at det gjøres organisatorisk innenfor kommunelovens bestemmelser. Det vil i praksis si vertskommuneløsning, felles selskap etter kommuneloven §27 eller interkommunalt selskap (IKS). Det innebærer at Stjørdal kommune også må gå bort fra sin interne organisering i kommunal etat og etablere noe nytt. En løsning hvor Stjørdal og Verdal etablerer et fellesskap alene er en kunstig konstruksjon mellom kommuner uten felles grense. Et fellesskap mellom kommunene Verdal, Levanger, Frosta og Stjørdal er derimot en sammenhengende løsning som på sikt er interessant å søke å få utredet.

5. Gå sørover, sammen med Trøndelag Brann- og redning

Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS er faginstans for brannvern i Trondheim, Malvik, Klæbu, Rissa, Leksvik, Oppdal og Rennebu kommuner. Siden dette er et IKS er det en etablert struktur det går an å søke å bli deltaker i. En eventuell akseptert inntreden fra Verdal kommune i dette samarbeidet gjør Verdal blir en geografisk frittstående kommune. Verdal vil med det bli en «fjerntliggende satellitt» beliggende langt fra myndighet og ledelse, og også dette en kunstig konstruksjon. Hovedkontoret er i Trondheim.

Alternativ nordover

3. Gå nordover, sammen med Brannvesen Midt

Brannvesenet Midt IKS er et interkommunalt selskap som eies av kommunene Inderøy, Namdalseid, Snåsa, Steinkjer, Lierne, Røyrvik og Verran i Nord-Trøndelag fylke, og Osen kommune i Sør-Trøndelag fylke. Siden dette er et IKS er det en etablert struktur det går an å søke å bli deltaker i. Verdal har grense til deltakerkommuner, og vil i dette ikke ha de avstandsbildene og «geografiske hullene» som de to alternativene sørover isolert sett for Verdal vil gi. På den annen side er dette et svært stort geografisk samarbeid med et areal på ca 10.500 km². Det bor ca. 38 000 innbyggere i

eierkommunen, og det er 8 brannstasjoner og 3 depot/bistasjoner. Hovedkontoret er i Steinkjer.

Felles for alternativene 3, 4 og 5:

I hvilken som helst av disse alternativene vil ledelsesfunksjoner, som brannsjef, avd.ledere og feierformann bli mer perifere enn i dagens løsning. Felleskostnadene til disse stillingene vil bli delt på flere kommuner, men desto flere kommuner som har felles brann og redning, jo høyere vil kostnadene til merkantile tjenester gjerne bli. Begge gruppene i Innherred brann og redning som kom med innspill til brannutredningen påpekte at de ønsket å ha en ledelse som var nærmest mulig de ansatte.

Selv om brann og redning blir en del av en større samarbeidsløsning vil det ikke nødvendigvis bli et bedre fagmiljø. Blir avstanden fra den lokale brannmann, feier, forebyggende personell større enn dagens avstand kan tilhørigheten til de andre i samme avdeling føles perifer, og det kan bli vanskeligere å ta den daglige praten om ulike oppgaver.

Den enkleste løsningen for Verdal kommune som alternativ til fellesskap med Levanger vil være å gå inn i Brann Midt IKS. Dette er fordi dette har felles kommunegrense med Verdal, og har også kortest avstand til hvor ledelsen er plassert. Brann Midt vil da øke fra et befolkningsgrunnlag på ca 38.000 til ca 53.000.

Levanger og Verdal er som kjent ca 35.000 innbyggere og med det et brannvesen omtrent på størrelse med Brann Midt. Ved å utvide dagens samarbeid videre sørover med Stjørdal og Frosta vil dette nærme seg 60.000 innbyggere. Et samarbeid med Stjørdal uten de mellom liggende kommunene synes kunstig. Det samme gjelder også med hensyn til å søke å bli en del av Trøndelag brann og redning i Trondheim.

KOSTRA-data

Dimensjoneringsforskriften § 4-1 Samarbeid, sier følgende:

Kommunen skal søke samarbeid med andre kommuner og beredskapsorganisasjoner for best mulig å utnytte ressursene i regionen.

Dette understøtter perspektivet om samarbeid med andre kommuner, slik at ressurser og kompetanse kan brukes effektivt.

Det er vanskelig å finne budsjett- og regnskapstall for IKS'ene i Trondheim og Steinkjer. Men i Steinkjer kommunes budsjett for 2017 kan følgende leses:

Steinkjer er medlem i Brannvesenet Midt IKS. Det er for 2017 innarbeidet kjøp av tjenester tilsvarende kr 20 275 000, en økning på kr 241 000 (1,2 %) i forhold til 2016. I tillegg kommer kr 671 000 til opplæring av deltids brannpersonell jfr. forslag til statsbudsjett 2017.

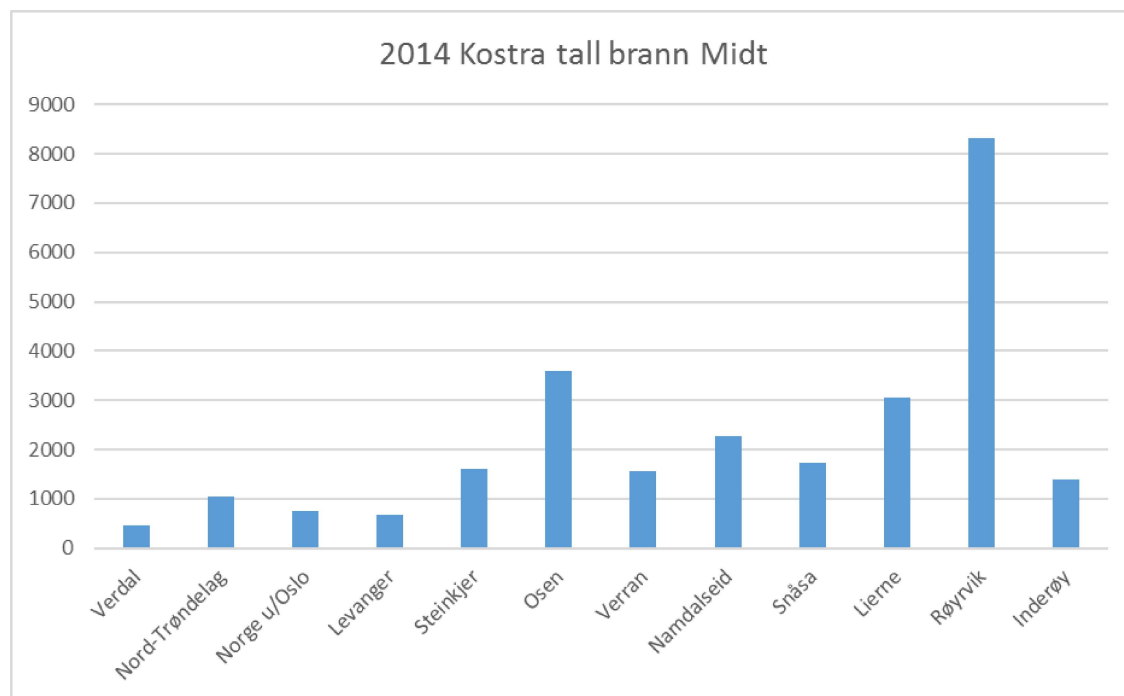
Det er naturlig nok ikke innledet forhandlinger eller gjort forespørsler om prising ved deltakelse i andre konstellasjoner. Men ved å bruke kostratall for utvalgte tjenester kan visse bilder fremskaffes.

Kostratallene er hentet fra SSB. Det er laget to grupperinger for årene 2014, 2015 og 2016. Gruppene er laget ut i fra sammensetning i brannvesenet Brann midt IKS og

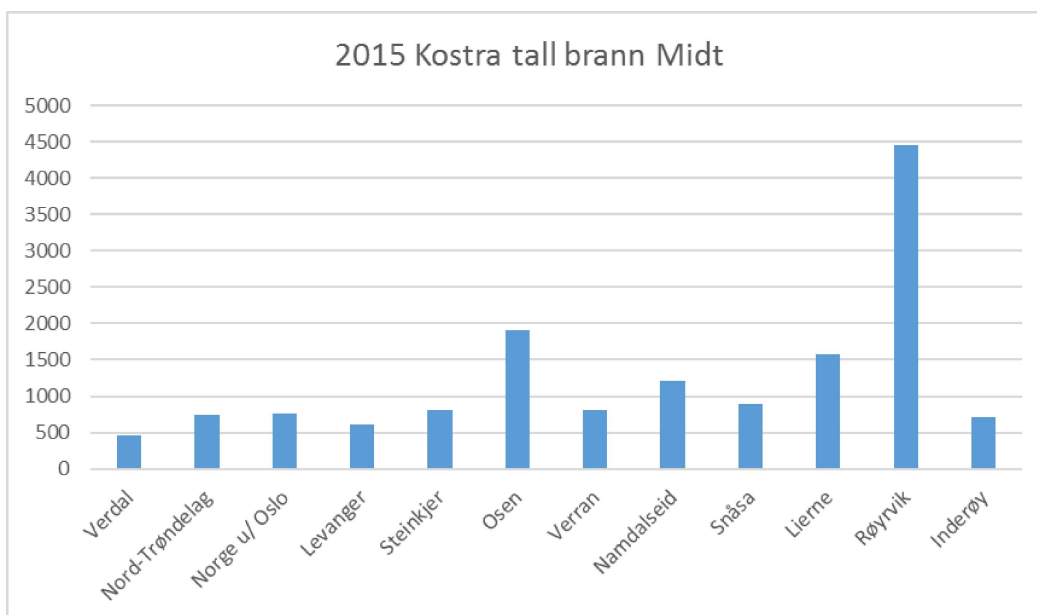
Trondheim brann og redning IKS (TBRT). Begge disse gruppen har med Verdal, Levanger, Nord-Trøndelag, Norge u/Oslo. For TBRT sin gruppe er også Stjørdal kommune tatt med.

For brann Midt IKS så er det store utslag fra år til år på utgiftene til de deltakende kommunene. Har fått oppgitt at dette kan skyldes regnskapsføringen. Siste opplysning fra Steinkjer kommune er at for 2015 har kommunen betalt kr. 18. 372.000,- til brann midt. Dette utgjorde for 2015 kr. 843,- per innbygger. For 2016 utgjorde det kr. 938,- per innbygger. Dette stemmer også bra overens med beløpet funnet i budsjett 2017 på kr 20.275.000 (jf ovenfor).

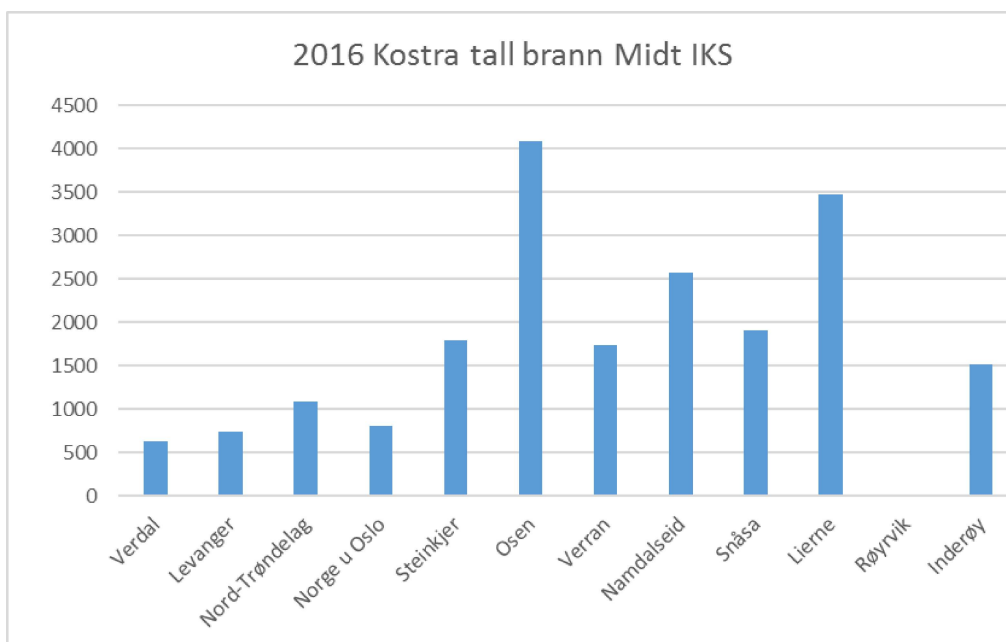
Netto driftsutgifter.

Kr. per innbygger

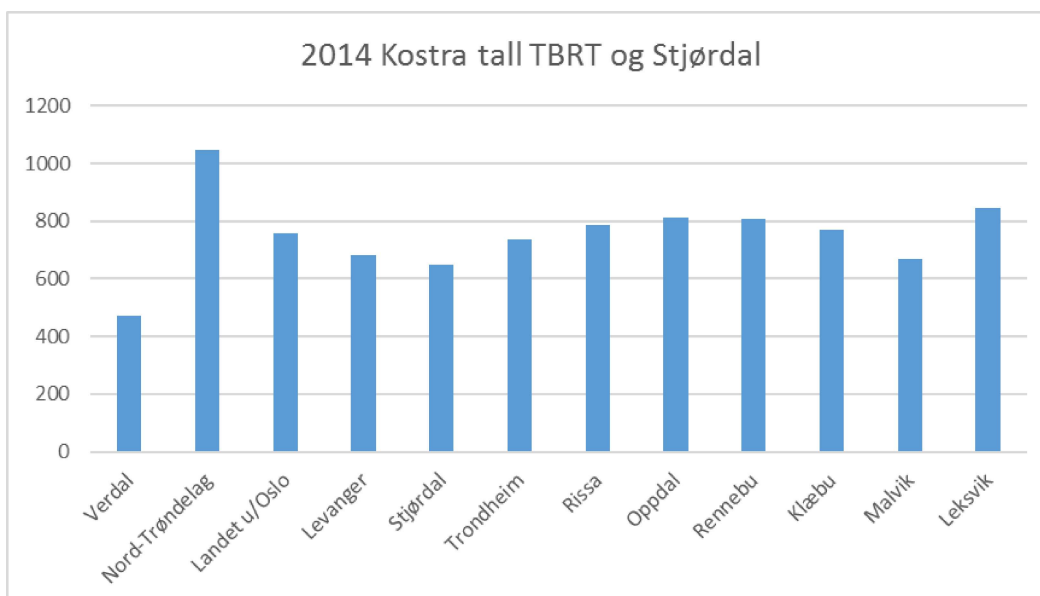

Kr. per innbygger.

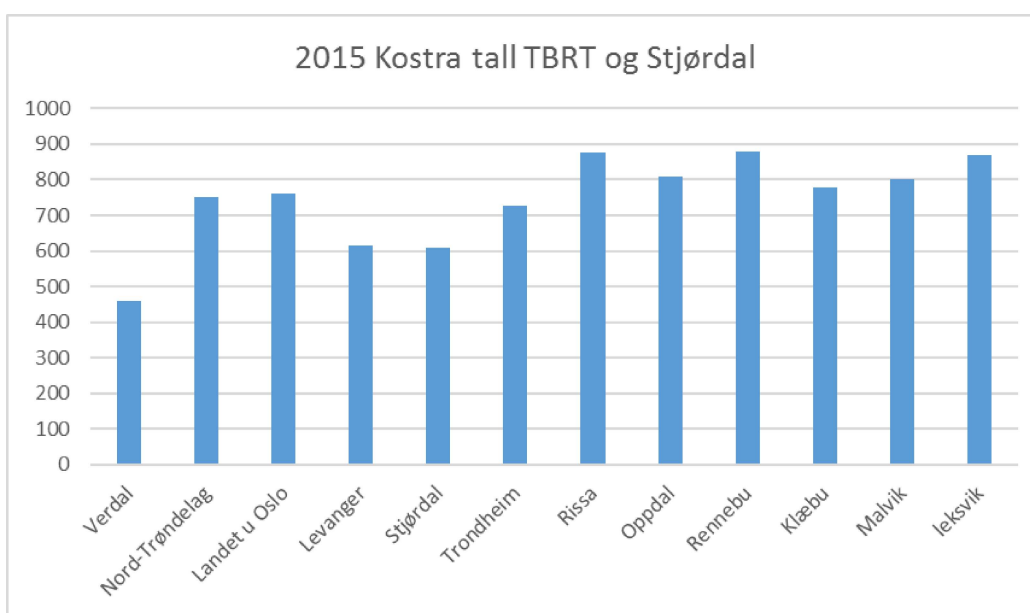

Kr. per innbygger.

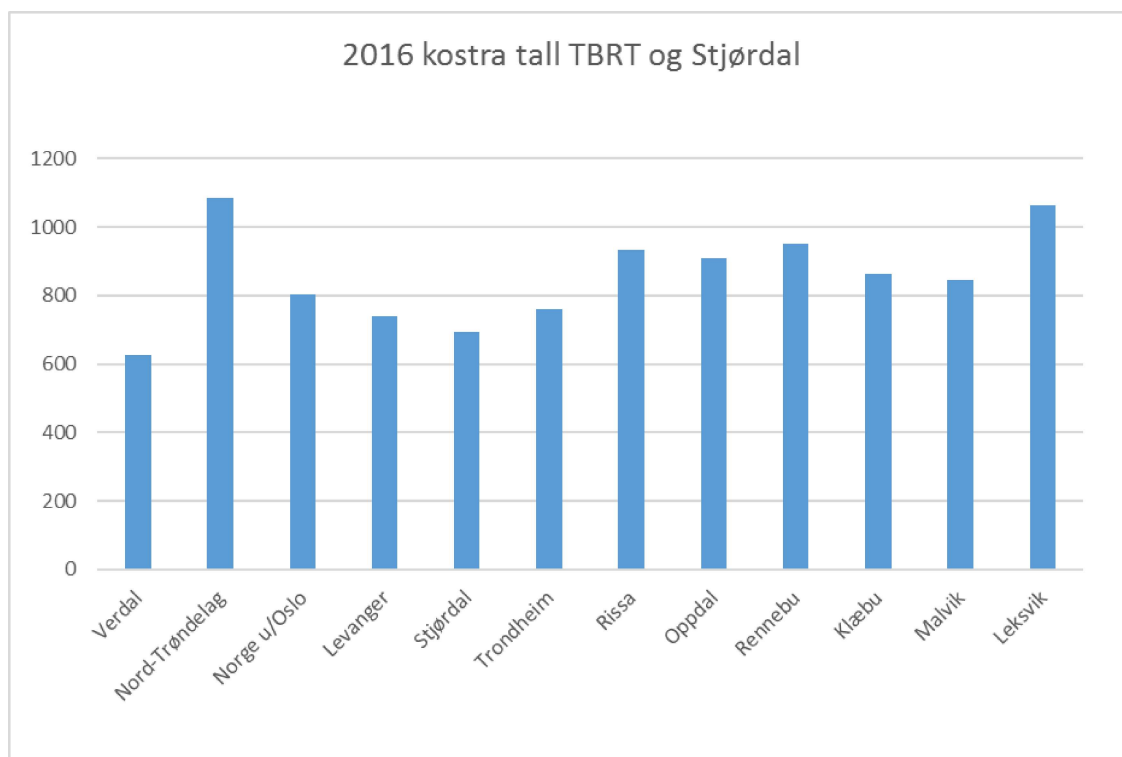
Kostra tall for kommuner i TBRT, Stjørdal andre kommuner 2014 - 2016

Kr. per innbygger.

Kr. per innbygger.

Kr. per innbygger

Mulige konklusjoner, basert på det KOSTRA gir – som igjen er en følge av kommunenes registreriniger:

- Levanger og Verdal har hatt en rimelig brann- og redningsordning.
- Stjørdal har en ordning som er på omtrent samme nivå med kr per innbygger.
- Trøndelag brann og redning er noe dyrere enn løsningen Verdal og Levanger har hatt
- Brannvesen Midt er klart dyrest pr innbygger.

Lokaliteter

Brannordningen i Verdal vil bli dyrere, bl.a. som følge av heltidskasernert mannskap på dagtid. Utredningen «Fremtidsbilde» redegjør for de driftsmessige forskjellene mellom å drive en felles brannstasjon for Levanger og Verdal, sett mot å drive to stasjoner. Rådmannen viser til denne utredningen for perspektivene på dette temaet.

Uansett hvilken løsning som velges – med unntak av å lage felles brannstasjon med Levanger – må det være en egen lokasjon i Verdal for å ivareta krav til tjenesteleveranse og beredskap.

En egen gruppe ble igangsatt med utredning om hvordan Arbeidstilsynets påpekninger etter tilsyn kunne rettes opp. Pålegget var formulert slik:

Pålegg - Etablering av tilfredsstillende arbeidslokaler, inkludert personalrom for ansatte ved brannstasjonene på Verdal og Levanger.

Innherred samkommune må utarbeide tidfestede planer og gjennomføre tiltak som sikrer at

arbeidslokalene på brannstasjonen på Levanger og Verdal blir utformet og innredet slik at de enkelte arbeidsplasser, inkl. personalrom tilfredsstiller kravene i forskrift om utforming og innretting av arbeidsplasser og arbeidslokaler §§ 2-1 første og andre ledd, 2-14, 3-4, 3-6 og 3-7, jf arbeidsmiljøloven § 3-1 første ledd og andre ledd bokstav c og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid § 5 andre ledd nr 6.

Gruppen ble etablert 18. april, med følgende sammensetting og mandat.

Videre utredning – utbedring av Verdal brannstasjon.

I forbindelse med vedtak i Verdal kommunestyre om videre utredning av brannvesenets organisering for Verdal kommune har Rådmannen i Verdal bestemt at en gruppe bestående av ansatte i Innherred brann og redning med tilhørighet til Verdal brannstasjon og representant fra bedriftshelsetjenesten og teknisk drift Verdal kommune skal utrede en økonomisk grovkalkyle/ overslag på oppgradering av brannstasjonen i Verdal:

Følgende skal delta:

Avd. Leder	Morten Hustad.
Verneombud	Jan Morten Storhaug
Tillitsvalgt	Geir Singstad
Mannskap	Roger K Hansen
Mannskap	Odd Ståle Wekre
Bedriftshelsetjenesten	
Teknisk drift Verdal kommune	

Gruppen skal være ferdig med utredning og oversende denne senest 12. mai 2017

Gruppens mandat er:

Hva skal til for å oppfylle arbeidstilsynet krav for arbeidsplasser, arbeidslokaler og personalrom for Verdal brannstasjon?

- A) Det skal utarbeides en økonomisk grovkalkyle/ overslag for oppgradering av Verdal brannstasjonen som deltidstasjon. Det skal beregnes 7 kontorplasser og personalrom.
- B) Det skal utarbeides en økonomisk grovkalkyle/ overslag for oppgradering av Verdal brannstasjon med dagkasernert mannskap. Det skal beregnes 12 kontorplasser og personalrom.

Gruppen leverte i tråd med mandat, og utredningen følger vedlagt.

MERK: På grunn av kort frist for gruppen er skissene og sammenhengene i skissene ikke helt riktige, men dette forrykker ikke hovedkonklusjoner og blir justert i etterkant. Det er skissert to ulike løsninger, og ved å opprettholde lokasjon i Verdal må gjennomføringen av utbedringene inn i økonomiplanen til høsten. I denne prosessen må logistikk og bygninger sees i sammenheng med øvrig kommunal virksomhets bruk og behov.

Oppsummert for rådmannens forslag til innstilling:

1. Verdal må opprette kasernering på dagtid. Dette kan løses på to bærekraftige måter ved felles brannvesen med Levanger. Utredningen «Fremtidsbildet av brannordningen» redegjør for driftskonsekvensen av de to løsningene, og det vises til denne. Dagkasernering i egen brannstasjon løser beredskapsplikten ved alle de beskrevne samarbeidsløsningene.
2. Interkommunalt selskap (IKS) er det mest brukte løsningen for samarbeid innen brann og redning. Denne har sine klare svakheter mht demokratisk kontroll, men

ikke minst mht administrativ styring i og med at denne ligger utenfor rådmannens styringslinje. Likevel vil denne organisasjonsformen være å foretrekke i dette tilfellet. De ansatte blir da ansatt i et IKS, og ikke i en forretningskontorkommune, som vi gjør med etablering av §27-selskap. Dette antas å gi best grunnlag for helhetlig utvikling.

3. Kommunestyret i Verdal er opptatt av at det skal være brannstasjon i kommunen. Dette er mulig å gjøre innenfor alle samarbeidskonstellasjoner. Kostnader for å etterkomme Arbeidstilsynets pålegg inntas i økonomiplan 2018 – 2021. I denne prosessen må logistikk og bygninger sees i sammenheng med Teknisk drifts bruk og behov.
4. Verdal kommune (og Levanger kommune) har hatt en rimelig brannordning. Denne vil uansett bli dyrere i Verdal ved innføring av dagkaserne, og ved opprustning av bygg. Utredningen om fremtidsbilder synliggjør forskjell mellom en felles brannstasjon og to brannstasjoner for Levanger og Verdal. Brannvesen Midt ser ut til å være vesentlig dyrere enn øvrige samarbeidsmuligheter.
5. Det inviteres til å etablere IKS med Levanger. Frosta kommune og Stjørdal kommune bør begge informeres om denne retningen, og inviteres til å være med på prosessen. En vurdering av muligheter for fellesskap mellom disse kommunene er i tråd med Meld. St. 10 (2016–2017) [Risiko i et trygt samfunn — Samfunnssikkerhet](#) og de framtidsperspektiver som legges til grunn nasjonalt for slikt arbeid.

Organisering av samarbeid etter kommunelovens § 27

Saksbehandler: Jostein Grimstad	Arkivref:
E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no	2017/4029 - /
Tlf.: 74 04 82 59	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Verdal formannskap	15.06.2017	68/17
Verdal kommunestyre	19.06.2017	59/17

Rådmannens innstilling:

1. Fagområdet oppmåling etableres som samarbeid etter kommuneloven §27, med navn Innherred kommunesamarbeid, geodata og oppmåling.
2. Vedtekter for Innherred kommunesamarbeid, regnskap, innfordring og lønn vedtas som foreslått.
3. Rådmannen får fullmakt til å utarbeide tilsvarende vedtekter for Innherred kommunesamarbeid kemner, ikt, innkjøp og kommuneadvokater samt for Innherred kommunesamarbeid, geodata og oppmåling.
4. Utfyllende dokumenter, som understøtter vedtektene, utarbeides og legges fram for folkevalgt behandling over sommeren.
5. Generell samarbeidsavtale for å understøtte fortsatt samarbeidsstrategi utarbeides og legges fram for folkevalgt behandling over sommeren.

Vedlegg:

Vedtekter for samarbeid lønn, innfordring og regnskap.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunestyret behandlet 28.november 2016 (PS 98/16) første sak om avvikling av Innherred samkommune. I denne ble retningen for oppdeling lagt, men også et viktig spor for videre samarbeid i vedtakets punkt 1:

Levanger og Verdal kommuner er godt tjent med fortsatt bredt samarbeid etter avvikling av Innherred samkommune. En samarbeidsstrategi er grunnperspektivet i arbeidet med avvikling av Innherred samkommune. På sikt kan formalisert samarbeid utvikles med hensyn til innhold og flere samarbeidskommuner innen flere områder.

Rådmennene i kommunene har lagt dette som grunnleggende viktig i det videre arbeidet, men samtidig også holdt prinsipielle linjer for splittingen i tråd med kommunestyrenes retningsangivelser. Kommunestyret kunne derfor i møte 27. mars 2017 (PS 18/17) vedta følgende for videre samarbeidsløsninger etter oppløsning av Innherred samkommune:

- 1. For å ivareta vedtatte oppgavefelleskap for Verdal og Levanger fra 1.1.2018 opprettes følgende samarbeidsordninger etter kommunelovens §27.
  - a) Samarbeidsordning for regnskap, fakturering, innfordring og lønn, lokaliseres i Verdal.*
  - b) Samarbeidsordning for IKT, kemner, innkjøp og kommuneadvokat lokaliseres i Levanger.**
- 2. Styret for samarbeidene utgjøres av rådmennene i de to kommunene. Fagledere møter i styret med tale- og forslagsrett. Representant for ansattes organisasjon gis også møte-, tale- og forslagsrett i styret*
- 3. Vedtekter for hver av samarbeidsordningene og samarbeidsavtale legges fram til politisk behandling før sommeren 2017.*
- 4. De ansatte blir tilsatt i den kommunen vedkommende samarbeid har kontoradresse.*
- 5. For at samarbeidsordningene skal kunne løse sine oppgaver for kommunene på en effektiv måte må kommunene samkjøre seg og ha samme ikt-systemer, lik arkivplan, så like rutiner som mulig. Dette er også viktig i beredskapssammenheng da kommunene kan avlaste hverandre, hjelpe hverandre og kjøpe tjenester av hverandre der det er nødvendig.*
- 6. Budsjett for samarbeidet besluttet av styret før kommunenes behandler sine årsbudsjetter. Endelig godkjenning av det enkelte samarbeids budsjett blir med det del av kommunestyrenes ordinære budsjettvedtak. Kostnader fordeles som hovedregel etter innbyggertall. Avvik fra denne kan være som følge av kommunespesifikke satsninger m.v., som gjør dette unaturlig i enkeltstående tilfeller.*
- 7. Kommunestyret ser at Verdal kommunes brann- og redningstjeneste bør inngå/være tilknyttet et større samarbeid.
Kommunestyret ber om at det utredes flere alternativer og med ulike samarbeidskonstellasjoner.
Kommunestyret vektlegger tilstedeværelse i Verdal kommune med egen brannstasjon.*
- 8. Oppgavene i dagens Dokumentsenter føres i sin helhet tilbake til kommunene.*
- 9. Kostnader til pensjon for ansatte som har hatt Innherred samkommune som siste arbeidsgiver overtas av vedkommende morkommune.*
- 10. Eventuell gjeld og fordringer mellom samkommune og deltakerkommunene gjøres opp ved avviklingen.*
- 11. Samkommunen har ingen anleggsmidler. Omløpsmidler følger samarbeidsordningene og fordeles for øvrig etter innbyggertall som hovedregel.*

- 12. Eierskapsposter og avtaler med andre partnere og kommuner gjennom Innherred samkommune gjennomgås og posisjoneres i den enkelte kommune i egen sak etter sommeren.*
- 13. Fondsavsetninger i samkommunens regnskap skal fordeles slik intensjonene bak midlene tilsier, eller har sin opprinnelse. Fondsmidler som er opparbeidet i samkommunen i fellesskap skal fordeles etter folketall, såfremt det ikke er juridiske føringer for annet.*
- 14. Kommunestyret ber rådmannen utrede muligheten for videreføring av et felles landbrukskontor for Levanger og Verdal/utvikling av tydelige og forpliktende samarbeidsavtaler mellom de to kommunenes landbrukskontorer. Vertskommuneløsninger anses ikke tjenlige.*

Basert på dette er det utarbeidet forslag til vedtekter, og samarbeidene vi oppretter etter kommuneloven §27 gis felles betegnelse **Innherred kommunesamarbeid**. I tillegg til vedtektene vil det bli utarbeidet utdypende avtaledokumenter for hvert samarbeid. Disse vil detaljere mer om samarbeidenes oppgaver, innhold, styringsprosesser, dokumenter o.s.v.

Nærmere om punkt 3:

Det har ikke vært kapasitet til å utarbeide den generelle samarbeidsavtalen (jf. også punkt 1 i PS 98/16). Dette vil bli gjort over sommeren.

Nærmere om punkt 7:

Utredes i egen sak til kommunestyret i Verdal.

Nærmere om punkt 14:

Det er ikke funnet formålstjenlige organisatoriske løsninger, jf kommunestyrene i Levanger og Verdal sine prinsipielle holdninger, for felles landbrukskontor. Samarbeidsarenaer m.v. beskrives og etableres i forbindelse med opprettelser av egne miljøer i kommunene.

Nærmere om oppmåling (del av dagens Enhet for samfunnsutvikling)

I PS 98/16, punkt 8 ble følgende vedtak gjort:

Kommunestyret ønsker selv å forvalte arealpolitikk og landbrukspolitikk, som i dag i hovedsak ligger til Enhet for samfunnsutvikling. Kapasitet og kompetanse etableres derfor i egen kommune. Produksjonsoppgavene i oppmålingsseksjonen vurderes nærmere av rådmennene.

I PS 18/17 ble det ikke fattet noe vedtak om plassering av oppmålingsfunksjonen, men i selve saksframlegget kan følgende leses:

Oppmåling følger som funksjon med tilbake til den enkelte kommune. De praktiske oppgavene er godt egnet for felles ressursbruk, men løses i så tilfelle som samarbeid utenom samarbeidsløsningene som etableres i denne saken.

I gjennomføringsfasen etter denne saken, i april og mai, ser rådmennene at det både kompetansemessig og ressursmessig vil bli en vesentlig bedre løsning å holde dette

miljøet samlet. Pr i dag er det seks medarbeidere, som hver for seg har spesifikk kompetanse og tilstrekkelig oppgaver ved å betjene de to kommunene. Det vil ikke bli tilstrekkelig oppgavevolum til å skape to gode miljøer. Det er også et svært sammenvevd teknisk miljø, i form av kartdatabaser, lisenser o.s.v. Oppgavene innebærer ikke utøvelse av politisk skjønn, og rådmennene har – etter samtale med de ansatte - konkludert med at dette er svært godt egnet for fortsatt fellesskap. Det etableres derfor et eget samarbeid etter kommunelovens §27 for disse oppgavene.

Oppgaver knyttet til eiendomsskatt og saksbehandling av delingssaker ligger også til denne faggruppen i dagens enhet for samfunnsutvikling. Disse oppgavene innebærer så mye myndighetsutøvelse at de plasseres sammen med byggsak i de to kommunene.

Når det gjelder fysiske plassering av denne enheten er det hensiktsmessig at en har tilgang på arbeidsplasser i begge kommuner og da i tilknytning til beslektet fagmiljø. Det vil være hensiktsmessig at den ansatte har sitt oppmøtested i den kommunen en skal ha sine oppgaver den enkelte arbeidsdag, men kommuneloven krever at det pekes ut en forretningsadresse. Rådmennene har kommet fram til at det vil være naturlig at dette er Verdal. Dette ut fra prinsippet om at det skal være så lite flytting som mulig slik vi la opp til i sak 19/17.

Vurdering:

Vedtekter beskrives gjerne som et selskaps/forenings (i vårt tilfelle et formelt kommunesamarbeid etter kommunelovens §27) sin «grunnlov». [Kommuneloven § 27](#) gir følgende bestemmelser om vedtekter for slike samarbeid:

Vedtektene for det interkommunale styre skal inneholde bestemmelser om:

- a. styrets sammensetning og hvordan det utpekes,
- b. området for styrets virksomhet,
- c. hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten,
- d. hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser,
- e. uttreten fra eller oppløsning av samarbeidet.

Vedtektene for de tre §27-selskapene ivaretar kommunelovens formkrav, og i tillegg vil det bli utarbeidet dokumenter som detaljerer samarbeidet ytterligere. Dette for å skape et forutsigbart og godt regulert samarbeid, både av hensyn til deltakerkommunene og de ansatte. Underliggende avtaler kommer til behandling i kommunestyret over sommeren.

Daglig ledelse

Kommunelovens bestemmelser sier ikke noe om daglig ledelse av §27-samarbeid, og følgelig heller ikke noe om daglig leder. Men behovet for ledelse er likt her som i det kommunale apparatet for øvrig.

Rådmennene har vurdert to ulike konsepter for daglig ledelse. En hvor en av faglederne i hvert samarbeid også innehar rollen som daglig leder, og en hvor daglig leder-rollen ivaretas av en person for alle samarbeid.

Vi konkluderer med at den antatt beste løsningen er at det ansette en person, som ivaretar rollen som daglig leder for de tre samarbeidene. Dette sikrer prosesseffektivitet ved lik og samtidig kommunikasjon med styret for hvert selskap, samtidig som de ulike fagledere i hvert selskap da kan konsentrere sin tid og ressurser inn mot fag og ledelse av egne medarbeidere (innen fagområdet). Med dette sikres også en uhildet leder på tvers av fagområder innen det enkelte samarbeid, som koordinator og fagleders nærmeste overordnede.

Denne rollen vil da også bli en viktig utøver med tanke på hvordan bestilling-/leveranseforventninger mellom deltakerkommuner og fagområder ivaretas. Ikke minst er dette viktig med tanke på å sikre grunnleggende likhet innen fagområdene, og med det mulighet til å levere riktig kvalitet.

I tråd med vedtektene er det styrets ansvar å ansette og instruere daglig leder, men rådmannen finner det riktig å redegjøre slik for hvordan det er tenkt.

Forskrift for tildeling av langtidsopphold i sykehjem i Verdal kommune

Saksbehandler: Anne Kari Haugdal	Arkivref:
E-post: anne.kari.haugdal@verdal.kommune.no	2016/4714 - /
Tlf.: 74048572	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet	14.06.2017	23/17
Verdal formannskap	15.06.2017	69/17
Verdal kommunestyre	19.06.2017	60/17

Rådmannens innstilling:

Med hjemmel i Lov om kommunale helse og omsorgstjenester §3-2a vedtar kommunestyret i Verdal lokal forskrift for tildeling av langtidsopphold i sykehjem i Verdal kommune.

Vedlegg:

Endelig forslag til lokal forskrift for tildeling av langtidsopphold i sykehjem i Verdal kommune.

Høringsforslag til lokal forskrift for tildeling av langtidsopphold i sykehjem i Verdal kommune.

Høringsuttalelse fra Sanitetsforeningene.

Høringsuttalelse fra Pensjonistforeningene.

Høringsuttalelse fra Eldrerådet.

Høringsuttalelse fra Ole Landsem.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Lov om kommunale helse og omsorgstjenester
Prop.99L (2015-2016) og Innst.372 L (2015-2016)

Saksopplysninger:

Hver kommune må vedta forskrift med kriterier for langtidsopphold i sykehjem i medhold av ny bestemmelse av § 3-2 a i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Forskriften skal tre i kraft med 1.juli 2017.

Bakgrunnen for innføring av ny forskrift er pasient- og brukerrettighetsloven §2-1 e, første ledd hvor rett til sykehjemsplass presiseres dersom det er det eneste tilbudet som kan sikre forsvarlige tjenester. Rettigheten knyttes til «tilsvarende bolig tilrettelagt for heldøgns tjenester» - det er nytt. Verdal kommune har ikke omsorgsboliger i dag som dekker tilsvarende behov som i sykehjem. Av den grunn vil rettigheten etter forskriften kun gjelde for langtidsplass i sykehjem i Verdal kommune. Pasient- og brukerrettighetsloven §2-1 e sier videre at pasient og bruker som etter en helhetsvurdering bør ha plass i sykehjem selv om forsvarlig helsehjelp kan gis i hjemmet, har rett til vedtak om dette, og gis rett til å stå på venteliste. Videre stilles det krav kommunen sin forskrift skal beskrive hvordan brukere og pasienter som står på venteliste skal følges opp.

Verdal kommune har behov for å ha oversikt over det reelle behovet for sykehjemsplasser. Forskriften skal bidra til at det blir bedre beslutninger fordi den også omfatter kriterier for å stå på venteliste. Helhetlig vurdering skal ligge til grunn sammen med faglig forsvarlighet. Videre vil forskriften gi beslutningsstøtte og kvalitetssikre likebehandling. Saksbehandlerkontoret skal ha tildelingsretten framover, og det skal utarbeides veiledningsmateriell til saksbehandlere bygget på saksutredningen, og pasient- og brukerrettet informasjon på kommunens internettsider.

Målene med forskriften er å gi personer med stort omsorgsbehov en vurdering av rett omsorgsnivå som ikke er knyttet til kommunens kapasitet. Mer forutsigbarhet, åpenhet og etterprøvbarhet er også viktige mål.

Lovendringen eller de kommunale kriteriene innskrenker ikke retten til sykehjemsplass og annen helsehjelp enn tidligere lovbestemmelse, og kommunen har heller ikke fått utvidet plikt til å yte sykehjemstjenester eller annen heldøgnsomsorg.

Forskriften har sju paragrafer:

- §1 forskriftens formål
- §2 definisjoner
- §3 overordnede hensyn og forholdet til andre lover
- §4 kriterier
- §5 retten til å stå på venteliste
- §6 oppfølging av pasienter og brukere som står på venteliste
- §7 ikrafttredelse

Paragrafene 4 og 6 er de sentrale bestemmelsene i forskriften. Paragraf 4 handler om to ulike rettigheter:

- A) rett til langtidsopphold,
- B) rett til vedtak om at slikt opphold er det pasienten eller brukeren er best tjent med.

Hva som er aktuelt av de to rettighetene er avhengig av om pasienten eller brukeren kan få forsvarlige tjenester i eget hjem. Punkt a) handler om rett til langtidsopphold, og den som bare kan få forsvarlige tjenester i form av langtidsopphold, har rett til sykehjemsplass umiddelbart. Punkt b) anfører at den som kan få forsvarlige tjenester i eget hjem men er best tjent med å komme på sykehjem, godkjennes for langtidsplass og

gis rett til å stå på venteliste. For å utløse rettighetene til langtidsopphold i sykehjem beskrives som «omfattende» og er likt for begge rettighetene og fastsettes i Forskriften s kriterier i §4.

Paragraf 6 anfører krav til systematisk oppfølging av pasienter og brukere som venter på langtidsopphold. Endringer i behov skal sørge for at tjenestetilbudet tilpasses og holder forsvarlig nivå slik at pasient og bruker og pårørende føler mest mulig trygghet på dette. Kommunikasjon og forventningsavklaring med pasient og bruker og pårørende er viktig for å styrke oppfølgingen og større forutsigbarhet i en ventefase som kan oppleves som vanskelig og utrygg.

Saken er lagt fram for politisk vedtak i PS 26/16 og PS 7/17. Saken har vært lagt ut til 6 ukers høring for uttalelse, jf Forvaltningsloven §37.

Skriftlige høringsuttalelser er gitt av:

- Sanitetsforeningene i Verdal representert ved Leksdal, Vinne, Stiklestad, Ness, Sjøbygda, Volhaug, Leirådal og Volden.
- Pensjonistlag/forening/gruppe i Verdal representert ved Vuku, Fagforbundet, Verdal, Utdanningsforbundet og Aker Verdal/Kværner Verdal.
- Verdal Eldreråd
- Ole Landsem

Alle høringsuttalelser er vedlagt saken.

Det er gitt innspill på følgende paragrafer (fargekodene angir hvem som har gitt høringsuttalelse):

Oppsummert høringsinstansene sine innspill:

Sanitetsforeningene har uttalt at det må gis en ventelistegaranti på max 30 dager.

Hensynet til pasient og bruker sine pårørende må vektlegges, og aldersgrense for å få langtidsplass er lite aktuelt å ha med. Dette innspillet har også Ole Landsem gitt.

Pensjonistforeningene gir innspill på å ha mer utfyllende beskrivelse av lovtekst i §§ 14. Videre gis det innspill på at fastlege og sykehus skal gis søknadsrett til langtidsplass i sykehjem, og det påpekes medvirkning av pasient og bruker og deres pårørende. I §4 gis det innspill på å ta ut alle kriterier under punktet andre relevante tiltak.

Pensjonistforeningene mener at tildeling av langtidsplass skal gjøres av Sentral inntaksnemd som er tverrfaglig sammensatt. I §5 har pensjonistforeningene spilt inn at siste del av setningen i andre avsnitt må tas ut og begrunner det med at det gir kommunen rett til å kreve at pasienten og dens pårørende skal måtte akseptere å gjøre om hjemmet til en sykehjemsplass.

Verdal Eldreråd har innspill på tidsperspektivet en pasient og bruker kan stå på venteliste, og har innspill på nye kulepunkt i §4 om at medisinsk behandling skal være et kriterium og i §5 belastning pårørende. Vurderingene skal foretas etter objektive kriterier og det skal innhentes legeerklæring før det fattes vedtak.

Vurdering:

Rådmannen har tatt flere av innspillene i høringsuttalelsene til følge. Slik høringsuttalelsene oppfattes samlet sett, er formålet med forskriften tydeliggjort. Videre er høringsuttalelsene tydelige på at praktiseringen av forskriften skal bidra til myndiggjøring av pasient og bruker og at tildelingspraksis er basert på åpenhet og etterprøvbarehet. Av den grunn er forslaget §2 utvidet til å beskrive myndiggjøring, klagerett og forholdet til andre lover.

Definisjonene i forslaget §3 er utvidet med definisjon av hva som legges i «Omfattende tjenestebehov» og hva status på venteliste betyr.

Forslagets §4 kriterier for rett til sykehjemsplass og rett til å stå på venteliste er endret for å tydeliggjøre hva som er kriterier i tildelingspraksis, og hvordan kommunen sikrer større grad av likebehandling. Nummer 4 i samme paragraf er IPLOS (individbasert helse- og omsorgstatistikk) skår tatt inn som vurderingsverktøy som et ledd i behandling av søknad om langtidsplass i sykehjem. Kommunen er pålagt å følge IPLOS kriterier når det søkes om helse og omsorgstjenester §3-2 første ledd nr 4, nr 5 og nr 6 og §3-6 og §3-8. Dette er praksis i dag, og er et ledd i å ivareta likebehandlingsprinsippet i og med at det kan sammenlignes med nasjonal statistikk. I tillegg åpnes det opp for at søkere kan tildeles langtidsplass i sykehjem etter en helhetsvurdering. Bakgrunnen for dette er med tanke på at det er særlige forhold ved pasient og bruker som ikke fanges opp ved bruk av IPLOS skår.

Forslagets §5 i det endelige forslaget tydeliggjør retten til å stå på venteliste til langtidsopphold, og hvordan prioriteringer skal foregå.

Forslagets §6 beskriver hvordan oppfølging av pasienter og brukere som venter på langtidsopphold i sykehjem skal foregå. Kravene skal sørge for at tjenestetilbudet tilpasses pasient og bruker og pårørende tilpasses endringer i behov og holder forsvarlig nivå, slik at de skal føle seg mest mulig trygg. Kommunikasjonen med pasient og bruker og pårørende er en viktig del av oppfølgingen. Det legges opp til å styrke oppfølgingen av pasient og bruker og pårørende slik at forutsigbarheten blir større i en fase som mange opplever som vanskelig og utrygg.

Forslaget til forskrift vurderer rådmannen å ivareta de krav som er satt for utarbeidelse av lokal forskrift.

Samhandlingsreformen: Revidert samarbeidsavtale inkl. tjenesteavtaler

Saksbehandler: Anne Grete Wold	Arkivref: 2011/6210 - /000
E-post: anne.grete.wold@innherred-samkommune.no	
Tlf.: 74048293	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet	14.06.2017	22/17
Verdal formannskap	15.06.2017	70/17
Verdal kommunestyre	19.06.2017	61/17

Rådmannens innstilling:

Revidert samarbeidsavtale mellom Verdal kommune og Helse Nord-Trøndelag HF med tilhørende tjenesteavtaler godkjennes.

Vedlegg:

1. Oversendelse av revidert Samarbeidsavtale mellom kommunene og HNT.
2. Samarbeidsavtale mellom kommunene og Helse Nord-Trøndelag godkjent i ASU 18.04.17

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- [Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. \(helse- og omsorgstjenesteloven\)](#)
- <https://helsedirektoratet.no/samhandlingsreformen/samarbeidsavtaler-mellom-kommuner-og-helseforetak>

Saksopplysninger:

Lovpålagte samarbeidsavtaler mellom kommuner og helseforetak er et av virkemidlene som skal bidra til å realisere målsetningene med samhandlingsreformen. Målet med samhandlingsreformen er bl.a. bedre folkehelse og bedre og mer bærekraftige helse- og omsorgstjenester. Strategiene er å forebygge mer, behandle tidligere og samhandle bedre. Pasienter og brukere skal få tidlig og god hjelp nærmest mulig der de bor.

Samarbeidsavtalen skal fremme samhandlingen mellom kommuner og helseforetak ved å konkretisere oppgave- og ansvarsfordelingen, og etablere gode samarbeidsrutiner på

sentrale samhandlingsområder. På denne måten skal avtalen legge grunnlaget for at sykehuset og kommunene skal bedre koordineringen og pasientflyten og øke pasientsikkerheten i vekslingsfeltet mellom kommune og sykehus.

Det er partenes intensjon at samarbeidet skal preges av en løsningsorientert tilnærming og prinsippet om at avgjørelser tas så nært brukeren som mulig. Pasient/ bruker skal kunne forvente at tjenestene:

- A) er faglig forsvarlige
- B) er samordnet og helhetlige
- C) preges av kontinuitet
- D) blir utført på en god måte på tvers av kommunegrensene og forvaltningsnivåene
- E) ivaretar pasientenes og brukernes rett til informasjon og medvirkning
- F) tjenestene er utformet slik at samiske pasienters språklige og kulturelle behov blir ivaretatt.

Samarbeidet og avtalene skal bygge på likeverdighet mellom partene, og dialog skal være et viktig fundament for samhandlingen.

Da samhandlingsreformen trådte i kraft 1.1.2012 ble kommunene og helseforetakene pålagt iht kapittel 6 i helse- og omsorgstjenesteloven å inngå forpliktende samarbeidsavtaler. I tillegg til en overordnet samarbeidsavtale, ble det i løpet av våren 2012 forhandlet fram og vedtatt tjenesteavtaler mellom Helse Nord-Trøndelag og de nordtrønderske kommunene. For Verdal sin del ble samarbeidsavtalen sluttbehandlet i kommunestyret i sak PS 6/12, mens tjenesteavtalene ble sluttbehandlet i sak PS 60/12.

Følgende tjenesteavtaler ble inngått:

- Tjenesteavtale 1 Enighet mellom kommunen og Helse Nord-Trøndelag HF om partenes ansvar for helse og omsorgsoppgaver og tiltak partene skal utføre
- Tjenesteavtale 2 Retningslinjer for samarbeid i tilknytning til innleggelse, utskrivning, habilitering, rehabilitering og lærings og mestringstilbud for å sikre helhetlige og sammenhengende helse og omsorgstjenester til pasienter med behov for koordinerte tjenester
- Tjenesteavtale 3 og 5 Om innleggelse i sykehus og om samarbeid om utskrivningsklare pasienter som antas å ha behov for kommunale tjenester.
- Tjenesteavtale 4 Beskrivelse av kommunens tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp
- Tjenesteavtale 6 Retningslinjer for gjensidig kunnskapsoverføring og informasjonsutveksling og for faglige nettverk og hospitering
- Tjenesteavtale 7 Samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid
- Tjenesteavtale 8 Samarbeid om svangerskaps-, fødsels- og barseltilbud
- Tjenesteavtale 9 Samarbeid om IKT-løsninger lokalt
- Tjenesteavtale 10 Samarbeid om forebygging
- Tjenesteavtale 11 Samarbeid om omforente beredskapsplaner og om planer for den akuttmedisinske kjede
- Tjenesteavtale 12 Samarbeid om kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet og rutiner for avvikshåndtering og forbedringsarbeid

Det er de respektive kommunestyrene som inngår samarbeidsavtalen med helseforetaket, og avtalen er juridisk bindende.

Teknologiske endringer og erfaringer som er gjort i tida fra 2012 har ført til et behov for å revidere avtalene. Avtalene ble evaluert i 2013/2014, og lagt fram for administrativt samarbeidsutvalg (ASU). Evalueringen ble gjennomført av Liv Kjønstad (HNT) og Anne Kari Haugdal (ISK). Revidering av avtalene ble påbegynt i 2015. Det ble opprettet et forhandlingsutvalg som har ført forhandlingene på vegne av kommunene. Fra kommunene deltok Anne Kari Haugdal (Verdal kommune) og Marit Pedersen (Nærøy kommune). Laila Steinmo (KS) har ivarettatt kontakten opp mot kommuneregionene i prosessen.

Det er ikke gjort store endringer i samarbeidsavtalen. Den er oppdatert i forhold til gjeldende praksis og presiseringer som administrativt samarbeidsutvalg (ASU) har vedtatt etter at avtalene ble inngått i 2012.

De viktigste endringene er:

- Tjenesteavtalene er nå vedlegg til samarbeidsavtalen. det betyr at det kun er samarbeidsavtalen som skal signeres.
- Elektroniske meldinger ble innført i 2014, og tjenesteavtale 3 og 5 er tilpasset disse endringene.
- Det er utarbeidet en del konkrete rutiner knyttet til de ulike tjenesteavtalene, og disse er gjort synlig i dokumentet via fotnoter.
- Tjenesteavtale 4 *beskrivelse av kommunens tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp* er fjernet, da denne avtalen nå er ivarettatt gjennom særavtaler mellom helse Nord-Trøndelag og den enkelte kommune eller kommuneregion.

Forhandlingsutvalget har gjennomgått samarbeidsavtalen og tjenesteavtalene i flere runder. Revidert utkast har vært på administrativ «høring» i de enkelte kommunene/kommunegruppene. Revidert avtale trer i kraft fra 01.07.2017 under forutsetning av godkjenning fra avtalepartene.

Vurdering:

Samarbeidsavtalene, tjenesteavtalene og samhandlingspraksisen mellom helseforetak og kommuner danner et godt grunnlag for å nå målene i samhandlingsreformen. Vi ser at det stadig kan være utfordringer på flere områder i samhandlingsrommet, noe som tydeliggjør betydningen av å følge opp avtalene, ha en tett dialog på alle nivå, og sammen med helseforetaket gjennomføre kontinuerlige forbedringer der det er behov for det.

I samarbeidsavtalen forplikter partene seg til å:

- a) gjøre avtalen kjent og iverksatt innenfor eget ansvarsområde og for private tjenesteytere med avtale
- b) orientere hverandre om endringer i rutiner, organisering og lignende som kan ha innvirkning på de områdene avtalen omfatter.
- c) gjennomføre konsekvensutredninger ved planlegging av tiltak som berører den annen part
- d) involvere den annen part før det treffes vedtak om tiltak som berører den annen part
- e) opprette én klar adressat i egen virksomhet, som har et ansvar for å veilede og hjelpe ved samhandlingsbehov mellom tjenesteyterne.

Basert på dette anbefaler rådmannen at arbeidet med å følge opp samarbeidsavtalen og tilhørende tjenesteavtaler intensiveres. Det vil i den forbindelse være viktig å gjøre dem bedre kjent og iverksatt i egen virksomhet, arbeide tettere inn mot administrativt samarbeidsutvalg (ASU) og å gi tilbakemeldinger, fortrinnsvis i form av avviksmelding, hvis avtalen ikke følges opp av den annen part.

Rådmannen tilrår at revidert samarbeidsavtale mellom Verdal kommune og Helse Nord-Trøndelag HF med tilhørende tjenesteavtaler godkjennes, og signeres av ordfører.

Verdal kommune

Sakspapir

Kommunedelplan næring 2017-2020 Levanger og Verdal

Saksbehandler: Øystein KvistadØystein Kvistad	Arkivref:
E-post: oystein.kvistad@verdalkommune.nooskv@verdalkommune.no	2017/446 - /
Tlf.:	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Samkommunestyret	08.06.2017	25/17
Verdal kommunestyre	19.06.2017	62/17
Levanger kommunestyre		

Saksprotokoll i Samkommunestyret - 08.06.2017

Forslag i møte:

Ingen.

Avstemning:

Enstemmig

INNSTILLING:

Forslag til felles kommunedelplan næring 2017-2020 for kommunene Levanger og Verdal vedtas.

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Forslag til felles kommunedelplan næring 2017-2020 for kommunene Levanger og Verdal vedtas.

Vedlegg:

- 1 Kommunedelplan Næring 2017-2020 revidert iht. vedtak i samkommunestyret i sak 5/17
- 2 Høringsuttalelse Levanger og Verdal Landbruksforum
- 3 Høringsuttalelse Fylkesmannen i NT
- 4 Høringsuttalelse NT Fylkeskommune avd for kultur og regional utvikling

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I tråd med samkommunestyresak 5/17 (9. feb.) har forslag til felles kommunedelplan næring 2017-2020 for kommunene Levanger og Verdal vært lagt ut til offentlig ettersyn i 6 uker. Ved høringsfristens utløp 5. mai hadde det kommet inn 3 uttalelser, hhv. fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag Fylkeskommune avd. for kultur og regional utvikling, samt Levanger og Verdal Landbruksforum.

Kopi av samtlige uttalelser er vedlagt saken.

Høringsuttalelsene oppsummert:

1. **Fylkesmannen i NT:** Ingen merknader til planforslaget.
2. **Levanger og Verdal Landbruksforum:** Beskriver planforslaget som «*et godt dokument*», men «*litt svevende målsetninger*», samtidig som en legger til at «*vi finner også mer konkrete tiltak*». Landbruksforumet savner et tydeligere fokus på skogmiljøet, og nevner i den sammenheng behovet for et fortsatt tett «*samarbeid mellom kommunenes landbruksenheter på Levanger og Verdal*».

Forumet tar også til orde for å bedre samhandling mellom industrien og landbruket med sikte på å bli en regional/nasjonal motor for grønn innovasjon. «*Dette er et tema kommunen kan jobbe sammen med landbruk, industrien, Verdal Næringsforum og Landbruk 21 Trøndelag, samt at det kan sees i sammenheng med Industriens dag*»

3. **NTFK avd. for kultur og regional utvikling:** Hovedkonklusjonen er at «*forslaget til Kommunedelplan næring er en oversiktlig og ryddig plan som er godt egnet for kommunenes næringsutviklingsarbeid den kommende perioden*».

Det bemerkes likevel at det kan være hensiktsmessig å være tydeligere i å peke på hvem som har hovedansvaret/er pådrivere i hvert enkelt tiltak som er beskrevet i planens handlingsdel.

Fylkeskommunen foreslår også at det «*bør vurderes egne strategier for å sikre arealene til landbruk i planen*», samt at det med fordel kan nevnes at «*Verdal er en av de største utmarkskommunene i fylket, med store områder vernet og brukt til utmarksbeite*».

I likhet med Levanger og Verdal Landbruksforum tar NTFK til orde for at planen er noe mer konkret om skognæringa, spesifikt hva kommunene kan bidra med for sentrale bedrifter i verdikjeden, som Inn-Tre på Verdal og Norske Skog på Skogn. «*Eksempelvis kan dette være skogkompetanse i kommunen, jobbe for et godt og langsiktig skogbruk og bidra til god infrastruktur.*» Det bemerkes samtidig at dette er nevnt i utfordringsdokumentet som medfølger næringsplanen.

Foruten annonsering i lokalpressen om oppstart for offentlig ettersyn, ble forslag til felles kommunedelplan næring 2017-2020 for kommunene Levanger og Verdal sendt ut til høring til følgende 24 mottakere:

- Eldrerådet i Verdal
- Frosta kommune
- Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
- Inderøy kommune
- Innvandrerrådet i Verdal
- Levanger næringsforum
- Levanger og Verdal landbruksforum
- Levanger seniorråd
- Levanger ungdomsråd
- Levanger vgs.
- NAV Levanger
- NAV Verdal
- Nord Universitet
- Nord-Trøndelag fylkeskommune
- Proneo
- Rådet for likestilling av funksjonshemmede i Levanger
- Rådet for likestilling av funksjonshemmede i Verdal
- Steinkjer kommune
- Stiklestad Nasjonale Kultursenter
- Stjørdal kommune
- Tindved kulturhage
- Verdal næringsforum
- Verdal ungdomsråd
- Verdal vgs.

Det er gjennomgående positiv respons på planforslaget i høringsuttalelsene. I den grad det kommer innspill om justeringer/tillegg, er det hovedsakelig forslag knyttet til skogbruk og naturforvaltning. Dette er temaer som vil bli belyst nærmere i forbindelse med fremleggelse av egen temaplan for landbruk og naturforvaltning (i løpet av 2017), noe som er kommentert både i næringsplanen og i saken da den sist ble behandlet i samkommunestyret. Rådmannen mener det vil være fornuftig å avvente fremleggelsen av temaplanen før en eventuell legger inn endringer i næringsplanen.

Vurdering:

NTFK skriver innledningsvis i sin høringsuttalelse følgende: «*Forslaget til felles kommunedelplan næring for Levanger og Verdal er godt strukturert, ryddig og realitetsorientert. Det er positivt at planen er forankret i næringslivet og at næringslivet har kommet med innspill til planarbeidet*»

Rådmannen deler fylkeskommunens vurdering av at forslaget til felles kommunedelplan næring er et godt utgangspunkt for å definere kommunenes bidrag i å utløse næringsmessig vekstpotensial i kommunene Levanger og Verdal i hht. uttalt målbilde for 2030.

Samtidig må det understrekes at Kommunedelplan næring bør revideres fortløpende, første gang allerede i forbindelse med behandling av egen temaplan for landbruk og naturforvaltning. Bare slik blir planen et relevant styringsdokument og egnet verktøy for å skape nye og sikre og utvikle eksisterende arbeidsplasser – offentlige så vel som private.

Marit Anna Morken - søknad om fritak fra vervet som medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden 2015-2019

Saksbehandler: Line Therese Ertsås	Arkivref: 2016/3522 - /
E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74048250	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Verdal formannskap	15.06.2017	72/17
Verdal kommunestyre	19.06.2017	63/17

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Marit Anna Morken om fritak fra vervet som medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden 2015-2019.
2. Nytt medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden 2015-2019:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Kommunestyresak 46/16

Saksopplysninger:

Marit Anna Morken søker i epost 29. mai 2017 om fritak i fra vervet som medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden. Søknaden er begrunnet i familieforhold og jobb. Marit Anna Morken har til opplysning hatt permisjon fra samme verv (med samme begrunnelse for perioden mai 2016-mai 2017 – kommunestyresak 46/16).

Marit Anna Morken er innvalgt på fellesliste for SP/SV/V/FRP/MDG/UAV i komite mennesker og livskvalitet.

Komite mennesker og livskvalitet har følgende medlemmer og varamedlemmer fra felleslista SP/SV/V/FRP/MDG/UAV:

Medlemmer:

1. Vigdis Haldorsen (SP), nestleder
2. Marit Anna Morken (SP)
3. Bjørn S. Hojem (V)
4. Bård Storhaug (FRP)

Varamedlemmer

1. Siri-Gunn Vinne (SP)
2. Mona Helene Sand (MDG)
3. Hilde Grøtting (SV)
4. Einar Olav Larsen (SP)
5. Terje Aksnes (SP)
6. Pål Sverre Fikse (SP)

Kommunelovens § 15 nr. 2 har slik ordlyd:

«Kommunestyret eller fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller for resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet.»

Rådmannen vil ut fra dette tilrå at søknaden om permisjon fram til og med 30.05.2017 imøtekommes.

Felleslista SP/SV/V/FRP/MDG/UAV bes fremme forslag på nytt medlem i komite mennesker og livskvalitet.

Her må det tas hensyn til kjønnskvalitetsreglene.

Anne-Gudrun C K. Lyngsmo - søknad om permisjon fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for perioden juni 2017 - juni 2018

Saksbehandler: Line Therese Ertsås	Arkivref: 2017/4104 - /
E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74048250	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Verdal formannskap	15.06.2017	73/17
Verdal kommunestyre	19.06.2017	64/17

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Anne-Gudrun C. K. Lyngsmo om permisjon fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for perioden 19. juni 2017 til ut juni 2018.
2. Ny kommunal representant i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for perioden 19. juni 2017 til ut juni 2018:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Anne-Gudrun C. K. Lyngsmo søker i mail datert 6. juni 2017 om permisjon fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelig fellesråd i perioden 19. juni 2017 ut juni 2018. Søknaden er begrunnet med foreldrepermisjon.

Verdal kommune har følgende representanter i Sør-Innherad kirkelige fellesråd for inneværende valgperiode:

Medlem:

Anne-Gudrun C. K. Lyngsmo (AP)

Varamedlem:

John Løseth (SV)

Kommunelovens § 15.1 har slik ordlyd:

«Kommunestyret eller fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller for resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet.»

Rådmannen vil ut i fra dette tilrå at søknaden om permisjon fra vervet som kommunal representant i Sør-Innherad kirkelig fellesråd i perioden 19. juni 2017 ut juni 2018 imøtekommes.

Anne-Gudrun C. K. Lyngsmo ble innvalgt etter forslag fra valgkomiteen og representerer Arbeiderpartiet. Felleslista AP/H/KRF bes derfor i formannskapetets møte fremme forslag på ny kommunal representant i Sør-Innherad kirkelig fellesråd i perioden 19. juni 2017 ut juni 2018.

Den som foreslås må være medlem i Den norske kirke.